

V začetku tega meseca so začeli razdeljevati med okrajne načelnike v newyorškem mestu 50,000 čelad za obrambo pred morebitnimi zračnimi napadi. Na gornji sliki je videti Bessie Healy, ko prejema svojo.

Strah pred lakoto tira Hitlerja v Kavkaz in pogubo

KAVKAZ JE BOGAT ŽIVIL IN OLJA. — NACIJSKI NAVAL OGROŽA NAJBOLJŠE RUSKE KRAJE NEMCEM PRETI HUDO POMANJKANJE TO ZIMO, ČE BO LETINA V EVROPI SLABA

Na ruskih bojnih poljanah se bje baš sedaj odločilni boj, ki bo podaljšal vojno za več let, če bodo mogli naciji iztrgati Rusom Kavkaz iz rok. Kajti kavkaški kraji so sila bogati z živili in oljem. Če jih dobi Hitler v roke, bo treba še na milijone in milijone žrtev, preden bo tej grozni pošasti strta strana glava.

Nemci prodirajo globlje in globlje

Nemško prodiranje v kraje ob reki Donu severno od Kavkaza ogroža zelo važno poljedelsko pokrajino, iz katere je Rusija dobivala svoje žito, meso in druga živila za svoje južne armade.

Če bi Rusi izgubili te kraje, bi se huje pritiskali na Ameriko za živilne zaloge v času, ko primanjkuje ladij za prevažanje vojnih potrebščin čez vodovje, ki je polno nemških podmornic, in po vodnih črtah, koder prežijo osiščna latala naneje.

Kakor zatrjuje poljedelski vladni oddelek v svojem poročilu, ki ga je izdal sredi zadnjega tedna, je vrednost severnega Kavkaza z ozirom na pridelovanje živil zelo velika.

Bogati poljedelski kraji

“Od začetka sedanje vojne sem se je zelo veliko pisalo o kavkaških oljnih vrelcih, med tem ko se je posvečalo kaj malo pozornosti južni ruski žitnici, ki jo je javnost dostikrat pripisovala samo Ukrajini,” je rečeno v poročilu poljedelskega tajištva. “Severni Kavkaz je eden najbogatejših poljedelskih krajev v Sovjetski zvezi.”

Rusi so, kakor se glasio poročila, posejali z žitom veliko sveta v severnem Kavkazu letos. Pri tem so se posluževali strojev in drugih orodij, ki so jih odpeljali iz Ukrajine, ko so naciji pred enim letom udrlj vanjo. Lahko se zgodi tudi sedaj, da bodo mogli Rusi veliko letos pridelanega kavkaškega žita, zlasti pa pšenice in ječmena, odpeljati nacijem izpred nosa. V tistih krajih je žetev zgodnja, ker je skoro vse žito

ozimne vrste, ki dozori nekako v tem času.

Hitlerju se cedijo sline po živilih

Hitlerju pa bo še teže dobiti v pest rastlinske oljne pridelke, koruzo in tobak. Ameriški uradniki, ki vedo, kaj govorijo, pravijo, da bi se Rusi poslužili politike požganih tal tudi v Kavkazu, če bi se morali tamkaj umakniti barbarskemu sovražniku. Pustili bi brčkone tudi tamkaj vpadalcu prazno in opustošeno zemljo, kakor so to storili v Ukrajini pred enim letom.

Kakor se zdi uradnikom poljedelskega tajištva, je potreba dodatnih živilnih zalog eden izmed činiteljev, ki pritiskajo Hitlerja k temu, da se čimprej polasti severnega Kavkaza.

Ti uradniki so dobili iz Evrope (Nadaljevanje na 4. strani.)

Bastilja in fašizem—enaka simbola krutega tiranstva

Na dan 14. julija je preteklo 153 let, ko je pariško prebivalstvo po svoje dopovedalo moralno propalemu kralju in njegovim krvoločnim rabljem, da je do grla sito njegovega krutega tiranstva.

Vse razkačeno je naskočilo pariška bastilja — grozna ječo in mučilnico, pravi pravcati simbol najhujše nasilnosti — ter jo razdejalo do tal.

Nemudoma zatem pa so švigili krvavi zublji francoske revolucije in kotalile so se glave krivih in nedolžnih žrtev na levo in desno v tisti grozni državni prekuciji.

Iz nje pa je izšla prerrojena Francija — mlada francoska republika v znamenju svobode, enakosti in bratstva.

V dneh sedanjega časa se je pojavil na obzorju nesrečne Evrope strašen nestvor, ki ogroža svobodo celega sveta. Pojavil se je fašizem ter razpel svoje temne peruti že skoro čez celo Evropo in drugod. Pojavila se je zver, ki tepta vse pravice in dostojnost človeškega rodu, zver, ki jo podpirajo in predstavlja Nemčija, Italija in Japonska.

Bastilja in fašizem sta enaka simbola najkrutejšega tiranstva. In kakor se je Francija rešila bastilje, tako se bo svet otresel barbarskega fašizma ter se prerodil v krepko in čilo svetovno demokracijo na temelju svobode, enakosti in bratstva.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Na željo ministrskega predsednika Winstona Churchilla se bodo ameriški darovi za angleške ljudi drastično omejili, da se prihrani več plovbnega prostora za vojne potrebščine. Ta želja je bila izražena v pismih med Churchillom in predsednikom Rooseveltom.

Med darovi, ki so se pošiljali iz Zed. držav na Angleško, so ambulance, aparati za Roentgenove žarke, ranocelniško orodje, obleka, živila, toaletni predmeti, otroške igrače, tobak in druge slične reči, ki se ne dajo dobiti na Angleškem.

Darovi iz Amerike zrcalijo, kakor se je izrazil predsednik Roosevelt, globoko občudovanje, ki ga imajo Amerikanci do angleškega ljudstva v njegovem junaškem odporu proti barbarskemu sovražniku.

Posebni pomočnik našega mornaričnega tajištva William C. Bullitt je dospel v London sredi zadnjega tedna, nakar je takoj konferiral v admiraliteti s prvim lordom A. V. Alexandrom.

Kakor je povedal Bullitt častnikarjem, je prišel v London samo po službenih opravkih.

Uradoval bo v poslopu ameriškega poslanstva.

Po neki nemški vesti iz Helsinkov je finski predsednik Risto Ryti odlikoval japonskega mikada Hirohita s finskim križcem bele rože z verigami. Japonski cesar se mu je brzojavno zahvalil za to odlikovanje. Finci se pajdašijo s sovražniki Združenih narodov na bojnih poljanah in v osebnih odnosih. Vlada Zedinjenih držav ameriških je pa kljub temu v prijateljskih istikih s Finci.

Anglija zgradi od začetka te vojne sem po eno vojno ladjo na vsaka dva dni, kakor je bilo čitati v listu “Daily Express”, ki izhaja v Londonu. Ta trditve se naslanja na neki pregled, ki kaže, da je najmanj 485 ladij, ki niso bile v bojni vrsti meseca septembra predlanskim, sedaj v vojni službi. Javno je, da so morale ladje delnice zgraditi več kakor 500 ladij v kakih 30 mesecih, dodaja omenjeni pregled.

Neki vplivni kongresnik je dejal zadnji teden, da bo predsednik Roosevelt skoro zahteval (Nadaljevanje na 4. strani.)

V ljubljanski okolici so tla prevroča za Italijane

Neki jugoslovanski besednik je sporočil zadnji teden, da so slovenski rodoljubi ubili zopet dva laška oficirja.

Major Francesco Fazzinatti je bil umorjen v ljubljanski okolici, a brigadir Mario Valentini pa v Žužemberku.

Italijani so prijeli Stanislava Vartola, ga obdolžili obeh umorov ter usmrtili.

Italija je poslala ves svoj drugi armadni zbor — od 60,000 do 80,000 mož — proti jugoslovanskim rodoljubni vojski generala Draže Mihajlovića, kakor se je sporočilo sredi zadnjega tedna.

Jugoslovanski rodoljubi so pomorili ali ujeli več kakor 4,000 osiščnih vojakov od 15. junija sem.

Italijanski bombniki in borbeni letala pa nemško in ogrsko donavsko brodogradnjo, vse te sile so se udeležile tiste bitke.

Večji del laških ojačenj je šel v Hrvaško, Srbijo in Bosno, koder se vršijo vroči boji med Jugoslovani in Italijani.

Nove vstaje so posledica umora osmerih visokih zasedbenih uradnikov, kakor sporoča zamejna vlada v Londonu. Več kakor 1,000 Jugoslovancev je bilo umorjenih v povračilo. V številu je vključenih 700 oseb, ki so jih poklali v Zagrebu pribojnik majorja Helma, načelnika nacistične tajne policije v lutkarski državi Hrvaški. Tristo drugih oseb so ubili v povračilo za umor osiščnih podrepanikov, med katerimi so bili sledeči:

Major S. Istanović, član izdajalske armadnega štaba; ta je bil ubit v vasi Novi Varoš v Srbiji; general Peri Denegri, poveljnik laške okupacijske armade v severni Hercegovini, ubit od četnikov; ubitih je bilo še petinideset drugih častnikov in prostakov vitevši enega polkovnika; policijski načelnik v Herjulu; Nicola Zita, uradnik fašistične zveze, ubit od četnikov v Hrvaški; neki poštni načelnik in zdravnik v nekem neimenovanem kraju.

V Jugoslaviji se vojna nadaljuje v vseh treh njenih glavnih delih — v Sloveniji, Hrvaški in Srbiji. Ti borci si s svojim junaštvom vijejo venec nevenljivih slave!

Kralji v zapovedanih vlogah

Belgijski kralj je dobil koncem junija od nacijev naročilo, da naj sestavi Nemčiji kooperativno vlado. Enako je zapovedano vladarjem v drugih okupiranih deželah.

V Španiji preže podmornice na naše ladje

NACIJI RABIJO VIGO, FERROI, TORTOSO IN BARCELONO ZA SVOJE BAZE. — PO ZLOMU FRANCIJE JE NA STOTISOCHE NEMCEV ODSLO NA ŠPANSKO. — ŠPANSKA VLADA NI Z NAMI

Med tem ko dežujejo angleške bombe na podmornične baze v Kielu in St. Nazairu, se naciji smejejo v pest ter prav pridno popravljajo podmorske napadalke lepo na varnem v španskih lukah.

Razvidnost, ki se opira na poročila od vračajočih se potnikov in na radijska naznanila s tako zvanih “svobodnih” postaj, jasno kaže na dejstvo, da se naciji poslužujejo Viga, Ferroia, Tortose in Barcelone kot oporišč, koder popravljajo svoje podmornice in jih preskrbujejo z oljem. V to deželo je prišel celo glas o nekaterih uporih med mostvom.

Na španskem kar mrgoli nemških tehnikov in “turistov”

Od premaganja Francije sem se je usipalo na tisoče in tisoče nemških tehnikov in “turistov” v Španijo. To ni bila nobena skrivnost. Ali splošno je prevladovala domneva, da so ti ljudje prednja straža vpadne vojske. Nemška propaganda si ni nikoli prizadevala razpršiti te domneve. Ali sedaj se je doznalo, da so bili ti ljudje poslani k važnim španskim bazam, da pripravijo tam vse potrebno za podmornice. Delovaje v skrajni tajnosti in v stiku edinole s popolnoma zanesljivimi nacističnimi falangisti so ti Nemci postavili izvrstno opremljene podmornične delavnice ter se založili s kurivnim oljem.

Hitlerjeve baze na Španskem na strateških mestih

Hitlerjeve baze v Španiji so na strateških mestih za prežanje na zavezniško plovbo. Vigo je najbližji zapadni polobli v Španiji. Tortosa in Barcelona stražita zapadno Sredozemsko ob morskih potih med Severno Afriko in Francijo. Ladje v spremstvu z bojnimi ladjami iz Anglije in Zed. držav,

ki si delajo pot v Južni Atlantik, so izpostavljene nacističnim podmornicam iz Viga.

Uporaba teh baz je natanko taka, kakor je bila pri kajzerjevih ljudeh v prvi svetovni vojni. Tačas je bila Španija tehnično nevtralna. Toda njene obali so bile preplavljene z nemškimi agenti in njihovimi španskimi prijatelji. Policija je bila pod zloglasnim Bravom Portillom na nemški strani ter je gledala na to, da se je držalo nemško podtalno delovanje v tajnosti in da so bili Nemci vestno obveščani o kretanju zavezniških ladij.

Slika se je le prav malo pridrugačila. Samo to je razlika, da delujejo Nemci sedaj mnogo bolj na skrivaj, ker bi s tem radi nasuli Angležem peska v oči ter jih zapeljali v vero, da delajo s svojimi zračnimi napadi na St. Nazaire in druge “vpadne baze” bogve kako veliko škodo nacističnim podmornicam v njihnem boju proti zavezniškom. Španska “nevtralnost” ščiti Hitlerjeve podmornice boljše kakor pa tisoč letal.

Hitlerjeva ranljivost v Španiji

Hitlerjeva ranljivost na Španskem tiči edinole v zaokrenitvi vojne sreče. Če bi se morala Francova vlada vreči v zavezniški tabor, bi prišle baze nemških podmornic v nevarnost. To pa bo Franco storil le tedaj, če vidi, da se nagiba zmaga zavezniškom.

Celo našemu državnemu oddelku mora biti sedaj jasno, da ni španska vlada z nami. “Od vsespovsod prihaja čimdalje več dokazov za to, da daje Franco nacijem dokaj potuhte in znatno pomoč, med tem ko si prizadeva ostati vsaj navidezno v prijateljstvu z nami. Tako postopanje napeljuje vodo na

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Beseda iz Clevelanda o težavah v našem gibanju

John Krebel, ki v našem delavskem in društvenem pokretu veliko deluje, nam piše na omembo, čemu niso sodrugi v Clevelandu v teh resnih časih enako aktivni kot so bili v prošlosti, med drugim:

“Premalo je med nami takih, ki bi bili pri volji delati, kot so včasih. Člane nam pobirajo v armado. Ivan Babnik in Louis Zorko sta bila pozvana v njo 15. julija. Mnogi delajo ponoči, in pa overtime, in to so vzroki, čemu ni vse tako kakor bi radi.

O seji za politično akcijo sem zvedel šele zvečer istega dne. Enako drugi. Prišli so menda le povabljeni in pa oni, ki so od njih zvedeli, da je sklicana. Ljudje, ki so se izvolili v odbor, pa prav gotovo ne zastopajo “300,000 Slovencev”. Sicer pa ste v Proletarcu o tem že imeli izjavo.

Da, potrebno bi nam bilo sklicati konferenco Prosvetne matice, pa tudi tu manjka delavcev, ki bi prevzeli odbore in delo v njih.

Tako je sedaj. Ko bi moralo biti napredno delavstvo za svoja načela najbolj živahno, pa smo zagazili v apatijo. Upam pa, da se bo kaj zaobrnilo, da reakcija ne bo v vsem triumfirala.”

Soglašamo! Nujno potrebno je, “da se kaj zaobrne”, na boljše seveda!

Tudi ko teče kri, si nekateri polnijo mošnje

Zadnji teden so prišli velikanskemu dobičkarstvu na sled, dobičkarstvu, ki je naravnost škandalozno, če pomislimo, da ima ta dežela kakor vse druge na njeni strani borbo na življenje in smrt pred sabo.

Pododsek za vojaške zadeve v poslanski zbornici je razkril dejstvo, da si je dalo 19 agentov, od katerih jih ima osem čikaške naslove, plačati za svoje posredovanje v pehanjih za vojnimi pogodbami nič manj kakor \$1,216,234.

To razkritje je vzbudilo tako velik vihar v kongresu, da bodo skušali preprečiti take škandale s strogo postavodajo, in odsek za mornarične zadeve je že dobil predlogo, ki bo prepovedovala plačevanje pogodbenih pristojbin in provizij agentom mornaričnih pogodbenikov. Odsekov načelnik Carl Vinson je rekel, da se bo ta zakonska osnova najbrž v zbornici raztegnila na vse vladne pogodbe in vsa provizijska plačila v vladni kupčiji.

Prišlo je tudi na dan, da so dobili agentje v Washingtonu v zvezi z vladnimi pogodbami skoro \$2,000,000 provizije. In v nekaterih primerih je vlada sama dala postaviti tovarne.

V najzadnjem seznamu, ki ga je objavil pododsek poslanske zbornice s poslancem Faddisom iz Pennsylvanije na čelu, so tudi čikaški mešetarji. Spodaj so navedene vsote njihovih vojnih naročil in pa mešetarine:

Accurate Spring Manufacturing Company, naročila za \$891,583, mešetarina \$46,672; Ashton Engineering Co., naročila za \$34,935, mešetarina \$5,085; Engineering Appliance Co., naročila za \$88,230, mešetarina \$31,709; Engineering Appliance Co., Inc., naročila za \$272,824, mešetarina \$45,974; C. J. Polhemus, naročila za \$136,396, mešetarina \$13,639; Willis Stutson, vsota naročila ni navedena, mešetarina \$48,611; Tool Equipment Sales Co., naročila za \$4,748,619, mešetarina \$316,575; C. O. Watkins & Son, naročila za \$465,213, mešetarina \$24,548.

Faddis je izjavil, da znaša v novem seznamu, ki vključuje tudi imena mešetarjev iz St. Louisa, Indianapolisa, Milwaukeeja in Detroita, skupna mešetarina \$1,815,366 za pogodbe v skupnem znesku po \$16,793,850.

Mešetarina predstavlja določen odstotek od vsote določene pogodbe, če se mešetarju ali agentu posreči izmešetariti tisto pogodbo.

Prvo neposredno postopanje za uveljavljanje obstoječih odredb in naredb proti prejemanju provizij, ki so pa prepovedane le vladnim uslužbencom, je obtožba, naperjena proti Alexandru H. Stonu, ki je obdolžen prejemanja provizij ali mešetarine za posredovanje pogodb. Prejemal je tisto mešetarino, ko je bil še uslužben pri Zvezni stanovanski upravi.

Stone je obdolžen, da je prejel v celem \$27,074 za pogodbo, ki predstavljajo vsoto \$541,491.

Mešetarstvo je še vedno cvečelo v tej deželi in drugod, koder imajo slični gospodarski sistem, kakor ga imamo v Zed. državah. Postavodaja, ki jo nameravajo baš sedaj naperiti proti zgoraj opisanim mešetarjem, bo težkoda zadosti trdo stopila tem pijavkam na prste. Zeleti je, da jih popolnoma odpravijo. In poleg njih še mnogo drugih. Ko se delavci, ki res kaj proizvajajo, potegnejo za zboljšanje svojega življenja, je že kar ogenj v strelhi. Vsi naši denarni mogotci vzklikajo in kričijo kakor jesiharji, češ, da ni niti iskric rodoljubja v srcih naših delavcev. V zadevi pravkar razkrita, naravnost škandaloznega mešetarstva pa so zlezli pod klop in kar lepo molčijo.

Tudi ko teče rdeča kri naših fantov tej deželi v obrambo, si nekateri polnijo mošnje na rovaš ameriškega ljudstva.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vel rokopi in oglaš morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Druga fronta

Borba med Sovjetsko Rusijo in Hitlerjevo Nemčijo pa nje-
nimmi deklaracijami — Italijo, Japonsko, Romunijo, Finsko, Madžar-
sko, Bolgarijo — je boj med demokracijo in fašizmom.

Le sila ruskega orožja se more kosati z nacistično peklensko
vojno mašino, ki jo več ali manj podpirajo omenjene, Hitlerju
prodane dežele. Z nacistično morejo obračunati edino sovjetske
armade, je nam še pred nedavnim zatrdil angleški državnik
Stafford Cripps.

Svet bo rešen svoje najhujše nadloge — fašizma — šele te-
daj, ko bodo Hitlerjeva krdela od jekla in fanatizma strta na
Ruskem. Sovjetska Rusija se bori potemtakem zase in pa za vse
tiste, ki ne marajo kloniti tilnika fašistični nasilnosti.

Boji, ki se bijejo sedaj na krvavih poljanah v Rusiji, nam
dokazujejo dejstvo, da je Hitler v svojem zadnjem elementu
pred končno pogubo. Napel je vse svoje sile za to, da bi se do-
kopal do ruske kašče na severnem Kavkazu in pa do olja, ki ga
je tamkaj nič koliko. Kajti njegove čete se morajo gibati in
zmagovati, sicer je konec njegove "slave", ki bo prinesla njemu
nesrečen konec, a Nemcem pa sovraštvo in zaničevanje celega
sveta.

To pot je napel vse svoje sile, je rečeno zgoraj. Da, vse sile.
Tja v južno Rusijo, kjer so bogata polja žit in olja, je nagnal
milijonsko vojsko, na tisoče oklopnikov in cele roje roparskih
letal. Pobrall je doma do malega ves moški svet, ki more nositi
orožje, in dan za dnem prihajajo tjakaj dolgi vlaki z morilnim
orožjem vsake vrste. Toda to se mu je ždelo še premalo, pa je
vlel tudi mnogim divizijam, ki so bile nastavljene v Franciji
in po drugih zasledenih deželah v nesrečni Evropi, naj se odpravi-
jo v Ukrajino, da mu pomagajo pri njegovem nadaljnjem ro-
panju, pustošenju in ubijanju.

Rusi imajo zadosti vojaštva in vojnih potrebščin, da se z
njimi lahko uspešno postavijo temu modernemu rokovanju po
robu. O tem ni nobenega dvoma. Le njihna prevozna sredstva
niso bila še dodelana in dovršena, ko jih je nemški tolovaj na-
padel brez vsakršne vojne napovedi. To je edini vzrok, zakaj
se morejo tu in tam nemške čete premikati s tako naglico. Rusi
jim zdaj pa zdaj ne morejo zaježiti poti, ker so njihna ojačenja
predaleč od bojišča. In ko dosepejo tista ojačenja, ko niso Nemci
več v premoči po številu, ko se more ruski oklopnik meriti z
dvema nemškima, potem dajo Rusi Nemcem kropla.

Nemci so v južni Rusiji baš sedaj v veliki premoči. Zato se
morajo Rusi umikati in na tem umikanju piti kri nemški vojski.
Pritiskanje je silno in rusko stvar bi zadel hud udarec, če bi
moralo rusko prepušiti Hitlerju Kavkaz.

Pomoč, velika, najizdatnejša pomoč bi bila druga fronta,
ki bi morala biti tako silna, da bi bil Hitler primoran poslati del
svojih sil iz Rusije proti njej.

Druga fronta pomeni vpad zavezniških — predvsem ame-
riških in angleških sil v celinsko Evropo.

Uspeh takega vpada je odvisen od raznih činiteljev, med
katerimi sta najvažnejša dva. Prvič mora biti vpadalna vojska
taka, da bo kos Hitlerjevi sili v mehanizmu in številu. Drugič
mora biti ljudstvo, ki biva v krajih nameravane druge fronte,
do kraja sovražno nacističnemu režimu in njegovim silam.

To, da so domala vsi podjarmljeni narodi v Evropi pripravi-
ljeni dejansko pomagati vojski druge fronte v vsakem oziru,
stoji. Kajti vsa poročila iz tistih dežel se glasijo v tem smislu.
Francozje, Belgijci, Norvežani, Jugoslovani in vsi drugi že dlje
koprnijo po trenutku, ko se bodo mogli vreči z zavezniškim oro-
žjem v roki nad svoje zverinske tlačitelje.

Vprašanje je le, če so zavezniški dovolj pripravljeni za to,
da vpadajo in prisesejo s sabo zadosti orožja tudi za tiste, ki
jim bodo nemudoma pomagali v boju proti fašizmu.

Da se zavezniški pripravljajo za drugo fronto, je jasno. Le
to se ne ve, kako daleč so že s tistimi pripravi. In samo to jo
odlaga. Zeleti je, da bo čim prej konec tega odlaganja.

Sebičnost nima mej

Ako hočemo ohraniti demokracijo in ji dati pravo vred-
nost, jo moramo iztrgati iz rok onih, ki zasledujejo v nji le
osebne koristi.

Sebe ščitijo pred davki, od delavcev pa zahtevajo, da naj
garajo noč in dan in naj se nikar ne brigajo ali pa zahtevajo
zvišanje mezde, ker je to "nepatriotično".

V kongresu so bili predloženi načrti za preprečenje infla-
cije. A poslanci so jih zavrgli, ali pa "zmeštrali" toliko, da so
jim vzele učinkovitost.

Najslabše v tem se obnaša takozvani farmerski blok, ki
hoče le višje cene, ne v korist farmerjev, nego prekupcev.

Predsednik Roosevelt graja tako početje in apelira na
"bloke" v kongresu, da naj delujejo v korist skupnosti, ne pa za
posamezne bogataške skupine. Med sedanjo večino v zbornici
ne bo uspel. Nji gre le za dobičkarstvo, neglede na posledice.

Ameriška zračna sila prihaja v židralje večji moči v Alasko, da spodi Japonce z Aleutskega otočja, kakor
je videti na gornji sliki, ki kaže, kako gori neka japonska prevozna ladja, ko jo je ameriško letalstvo napadlo z
bombami pri Kiski; to je otočje, ki se ga tudi polastili Japonci v alaskem vodovju. To sliko je posnel neki mo-
narični letalec kmalu potem, ko je bil japonski transport usodno zadet od bombe z nekega armadnega
letala. Skoro nemudoma potem, ko je bila slika vzeta, se je japonska prevozna ladja pogreznila.

Ali bo letošnje leto odločilno?

(Spodnji članek je deloma po-
zvet po pisanju v kairski slo-
venski publikaciji z imenom
"Bazovica". — Op. u.)

Je zelo važno vprašanje, ka-
ko dolgo bo še tekla kri, ker je
nekoga pčila muha, da bi bilo
sila lepo, če bi Nemci z njim na
čelu zavladali svetu. Zato je
umestno, če se malo pomudimo
pri tem važnem predmetu.

Skušnje preteklosti nas uči-
jo, pravi pisec v "Bazovici"
dne 12. marca letos, da so se
prerokovanja glede tega, kdaj
bo sedanje vojne konec in zma-
ga zavezniškov dobljena, popol-
noma izjalovila.

Vsi tisti, ki so doživljali do-
godke prve svetovne vojne, in
vsi oni, ki so tiste dogodke pre-
učevali na podlagi sodb in
mnenj velikih zgodovinarjev
in zmagovitih vojskovodij, so
bili prepričani — vsaj ob pri-
četku sovražnosti — da bo zma-
ga dosežena s pomočjo franco-
skih vojsk na kopnem in z an-
gleško vojno mornarico na sve-
tovnih morjih. Ta dosledna
sklepanja pa se niso uresničila.
Proces v Rimu kaže z vsi go-
loto na popolno nepripravlje-
nost in naravnost zločinsko lu-
komiselnost vodilnih franco-
skih državnikov in industrial-
cev. V era v moč francoske vo-
jaške sile je bila meseca junija
l. 1940. popolnoma omajana in
ovržena.

Ko je Mussolini napadel Gr-
čijo, so se zopet našli preroki,
ki so napovedovali, da bo Mus-
solini pojedel Grčijo za zaj-
trek in da bodo njegove čete po
enem tednu sovražnosti že v
Athenah. Tiste preroke modri-
jane so Grki prav očito posta-
vili na laž. Ko je prišla grška
pešč do popolne veljave ter da-
la Mussolinijevim "junakom"
pošteno po grbi, so se zopet o-
glasili preroki ter napovedali
čisto drugačen razvoj vojnih
dogodkov na Balkanu, kakor
pa so se ti v resnici razpletali.

Ko je Hitler napadel Rusijo
in so nemška krdela kar v ga-
lopu prihrumela pred Mosko-
vo, smo slišali nič koliko preroko-
vanj, ki so že kar natanko do-
ločala dan in uro, ko pojde Hit-
ler na čelu svojih armad v Mo-
skvo. K sreči so se tudi ti prero-
ki salamensko usteli. Pa so zle-
zli pod klop ter utihnil. Njihna
preroška slava je šla rakom
žvižgat, njihno modrijanstvo
pa po gobe.

Vodilni državniški posamez-
nih vojskujočih se držav niso
bili v tem oziru preveč gostobe-
sedni. Edinole Hitler se je širo-

koustil ter napovedoval konec
sedanje vojne na koncu l. 1941.
Največji sodobni državnik
Churchill se pa sploh nikoli ni
spuščal v to, da bi nam napove-
doval, kdaj se naj ima končati
sedanje klanje. Nasprotno. V
svojih nestetih govorih je upo-
rabljaj letnice 1943, 1944 in ce-
lo 1945. S tem je hotel poveda-
ti, da se angleški narod pri-
pravlja na dolgo vojno. Naj-
hujše angleško orožje proti
Nemčiji in njenim deklam je
bil čas. Čas je tudi tisti najhuj-
ši sovražnik osiženih sil, ki jih
bo izčrpal in sestradal. Zave-
niški račun je bil utemeljen na
golih računskih dejstvih. Na-
rodnim gospodarjem v Angliji,
ki podrobno poznajo gospodar-
ski sestav vsake posamezne dr-
žave, je bilo natanko znano,
kolikšne zaloge imajo Nemci in
njihni pajdaši. Zato so lahko
že kar vnaprej izračunali, kdaj
bo tistih zalog konec. Nemčija
in vse tiste države, ki so se ji
prijdužile v napadu na evrop-
sko kulturo in civilizacijo, so
kakor posadke v obkoljeni trd-
njavi. Ko zmanjka hrane in
municije, je bela zastava edina
rešitev.

Čas je bil potemtakem do-
slej najboljši in najvernejši za-
veznik demokratičnih sil. Zdi
se pa, da je ta zaveznik prepo-
čen, ali pa je že do sedaj to-
liko storil za zavezniško stvar,
da ga lahko postavijo v rezervo.
Ameriški državniški so se
doslej vrtili okrog letnice 1943.
Ko je predsednik Roosevelt na-
ročil ameriški industriji, naj iz-
dela do konca l. 1943. 185,000
letal, 120,000 oklopnikov, 55-
000 protiletalskih topov in 18
milijonov ton trgovskega bro-
dovja, je vsa svetovna javnost
sklepala, da bo moglo priti do
splošnega obračuna z osiščem
pravzaprav šele v teku l. 1944.
ali pa v najboljšem slučaju l.
1943.

Toda še pred nedavnim so
angleški in ameriški državniški
nenadoma izpremenili ton. Ci-
kali so na to, da je treba obra-
čunati z osiščem že v teku tega
leta.

Čar ameriške vojne produk-
cije Donald Nelson je izjavil,
da ni treba čakati popolne iz-
vedbe načrta za vojno proizva-
janje. Kajti možnost ogromnih
prebitkov v zmogljivosti ame-
riške industrije je taka, da bi
se dalo že v teku tega leta in
celo v nekaj mesecih mišliti na
končni obračun z nacisti in fa-
šisti.

Na Angleškem so povedali

najvplivnejši državniški podob-
ne stvari. Predsednik angleške
zbornice Cripps, mornarični
minister Sinclair, letalski mi-
nister Sinclair so povedali sve-
tu, da mislijo začeti ofenzivo še
to leto.

Obrisi teh napovedi se že ka-
žejo na obzorju. Na Irsko je
prisepela že cela armada Ame-
rikancev. Če si ogledamo šte-
vilke v zadnji svetovni vojni,
ko so prepeščali mesečno po
160,000 in več ameriških voja-
kov na Francosko, potem si la-
hko predstavljamo, kako mo-
gočna in silna bo ameriška vojs-
ka na angleškem otočju, ko
napoči čas za splošen napad.

Tudi Stalin je povedal, da
misli ruski narod zadati Nem-
cem še v teku letošnjega leta
smrten udarec. Odločujoči kro-
gi v Moskvi so izjavili, da raz-
polaga ruska armada s 300 di-
vizijami vojakov na fronti in s
prav tolikimi divizijami rezerve.
Toliko mož ni mogla Nem-
čija nikdar postaviti na noge.
Zadaj za rusko fronto je pri-
pravljenih 1 milijon konjeni-
kov, da se zaprašijo v boj, ka-
dar pride ura zanje. Nemci mo-
rajo vedeti to. Kajti sedaj z vsi
hitrostjo lovijo konje po vsej
Evropi ter z mrzlično naglico
urijo vojaše po starih načelih
vojne umetnosti. Ruska konje-
nica je spravila Nemce že v
marsikatero presenečenje.

Novo geslo zavezniških sil je
bilo še pred kratkim: ZMAGA
ŠE V TEKU TEGA LETA! In
Stalin je tudi dejal, da mora
biti Hitler ugnan v kozji rog še
letos.

Potek vojnih dogodkov v
zadnjih petih tednih ne kaže,
da je poraz Hitlerjevih, japo-
nskikh in drugih osiženih sil že ta-
ko blizu. Če pridejo nacistične
čete do svojega cilja, če se po-
lastijo Kavkaza v svojih seda-
njih prizadevanjih, se vojna la-
hko zavleče še bogve kako dol-
go. Upati pa je, da se bo Hit-
lerju tudi sedanja nakana izja-
lovila.

Deset tisoč Čehov ubitih

Moskovski radio je sredi zad-
njega tedna naznanil, da je bi-
lo po izjavah očitne, ki so pri-
šli iz Prage v Zenevo, umor-
jenih kakih 10,000 oseb v Če-
hoslovaški od Nemcev, odkar
je bil ubit tamkaj Reinhard
Heydrich, načelniki namest-
nik nacističnega gestapa.

Londonski češki krogi so iz-
javili, da so bili med praško
duhovščino, ki čaka sodne ob-
ravnavne radi Heydrichovega
umora, tudi dr. Gorazd in nje-
gov pomočnik. Prvi je v ote-
dokani škof za Češko in Mo-
ravsko.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Hitlerjeva ofenziva je v pol-
nem teku. Ugibati nam pač ni
treba več. Adolfov cilj je kav-
kaško olje, kakor je Rommelov
— Irak in Iran. Ironija pri tem
je le to, da morajo Rusi, ki niso
vsaj zadnjih dvajset let uga-
njali tako zvane "velesilne po-
litike" v tolikšni meri, kakor so
to delale druge tako zvana dem-
kratske in v tem izzvale sedanje
klanje, nositi vso pezo te ogro-
mne borbe na svojih plečih. Se-
ve se bje — saj to mi razume-
mo, — težak boj v Egiptu. Ali
kaj je Rommelovih devetdeset
tisoč mož v primeri z enim mi-
lijonom vojakov posebnih o-
klopnih divizij, z več kakor
dvatisoč oklopniki, ogromnim
številom letal in topov? To
strašno silo je Hitler nagnal le
na par sto milj široko fronto.
Koliko tisoč človeških življenj
je izgubljenih vsak dan — bo-
mo zvedeli šele po vojni. — To-
da izgube morajo biti velikan-
ske.

Na Balkanu

V teh ne baš veselih časih je
nam vsem zares v ponos to, da
smo bili rojeni v bližini tistih
krajev, kjer se kaže ljudska
volja nezlomljiva. Cel svet ob-
čuduje junške četnike in nji-
hovo silno borbo na življenje in
smrt, borbo, ki nima ne usmi-
ljenja, ne ujetnikov. Mihajlo-
vić je sedaj v popolni ofenzivi
celo v krajih, katerih imena
zvenijo precej po italijansko.
To se zdi nekam čudno in skoro
neverjetno, čeprav je dognana
resnica. Pa tudi Mussolinijeva
številke padlih vojakov kažejo
dokaj čudno lice. Pomislite,
ljudje božji! Par sto v Egiptu
in Libiji, a kar čel tisoč pa na
ugnanem in mitem Balkanu,
kakor se tako rada ustita paj-
daša Hitler in Mussolini.

Izmed vseh evropskih nacio-
dov, pogaženih od Hitlerjevih
roparjev in Mussolinijevih ban-
ditov, je Jugoslavija na prvem
mestu, kolikor se to tiče fizič-
nega odpora. Saj je to že skoro
tako znana druga fronta. Kaj
bi ti ljudje šele napravili, če bi
imeli zadosti streliva in drugih
potrebščin, ki jih terja moder-
no bojevanje.

Pa Mihajlovićeva vojska ni
moderna. Nima dovolj ne letal,
ne tankov, ne topništva. Toda
kar jim manjka v orožju, imajo
v svetu gorate Jugoslavije, v
gorah ljubezni do rodne grde-
je, v sovražstvu do napadalec,
v hrabrosti in sreči, ki ne pozna
strahu pred smrtjo. In ravno to
je, kar dela četnike tako nevar-
ne fašistom.

Še nekaj o knjigah

Zadnji teden sem prečital
knjigo Elliota Paula. Izšla je to
pomlad in se imenuje "The
Last Time I Saw Paris." To je
precej melodramičen naslov.
Ali ko prečitaš knjigo, se ti zdi
kar na mestu. Pisatelj mi je
znan že po svoji zadnji knjigi,
ki sem jo čital pred par leti.
Imenuje se "The Life and
Death Of a Spanish Town". To
je zgodba majhnega pokraj-
skega mesta, razsutega od faš-
stov v zadnji španski civilni
vojni. Je to ena najsilnejših
knjig, kar sem jih čital o tem
za svet tako usodnem času. El-
liot Paul je videl, kar so videli
tisočeri drugi izvenzmi demo-
kratečni državnik. Videl je
namreč, da je bila španska ci-
vilna vojna začeta druge sve-
tovalne vojne — da je bil faš-
zem na pohodu in da so mu da-
le demokracije prosto pot ne
samo na španskem, nego po-
vsod — greh, za katerega umi-
rajo danes milijoni.

"The Last Time I Saw Paris"
je knjiga izpod peresa člove-
ka, ki je kot častnik preživel
skoro petnajset let v Parizu. V
njej je zgodba enega mesta,
ene ulice, koder je slika cele
dežele, da, skoro bi rekel cele
Evrope. Vsa slika tistih pokvar-
jenih in propadlih francoskih
politikov, ki so znano z an-
gleškimi napravili mir, zafučali
demokracijo, v katero niso ni-
koli verovali, pa zabarantali
ter prodali Francijo in Evropo
fašizmu. In čudno! Vso to sliko
dobiva v eni ulici na levem bre-
gu Sene — v ulici, ki se ji pravi
Rue de la Huchette. Tu je sta-
novan pisatelj, ki je bival v Pa-
rizu. Tu v tej ulici se zrcali si-
ka Francije. Tu je Milka Petro-

vič, Srbkinja iz Zagreba, pa
Georges (Jurij) in Stefan, oba
Srba. Milka in Stefan sta ko-
munista. Potem je cela vrsta
men za ljudi, ki spadajo v po-
ličnem smislu na levo, v sre-
lino ali pa na desno — dolga
vrsta ljudi iz vseh plasti člove-
ške družbe — od prostitutk do
župnikov. In v teh ljudeh pa
njihnem osebnem poznanju
preide celo razdobje od leta
1823. pa do leta 1940.

Knjiga je zelo zanimiva.
Značaji so živi ljudje, ne pa
kakor kake lutke v modernih
povestih, ki se ti motajo skozi
trani tako priskutno, da si na
koncu ne samo utrujen, nego
udi že kar nevoljen in "dis-
tressed," kakor pravi Amerika-
lec. Priporočam jo še posebno
tistim svojim prijateljem, ki so
verovali in morda še danes ve-
rujejo v to, da je s pridobitvijo
demokracije, kakršna je bila v
Franciji in Angliji, naš končni
cilj prilično dosežen.

O ruskem relifu, klub 114 JSZ. — Jugoslovansko pomožno društvo

Predzadnji teden sem dobil
od sodruka Math. Urbasa, taj-
nika kluba št. 114 JSZ iz De-
troita pismo z zneskom \$30.50
kot prispevek sodrugov za v
ruski fond. Od tega denarja je
Ilka Menton nabrala \$6.50. De-
troitskim sodrugom iskrena
hvala. Če k temu dodam še \$5,
ki jih je daroval pevski zbor
Svoboda, je celotna vsota \$35-
50. Tudi Katherine Horvatin iz
Chicago mi je dala \$2 in na
zadnji direktorski seji je daro-
valo Jug. pomožno in hranilno
društvo v Chicagu \$10 za rusko
vojno pomoč. To vse znaša
\$47.50. Prej \$233.50, skupaj
\$281.00.

Ne morem si kaj, da ne bi ob
tej priliki omenil našega Jug.
hranilnega in pomožnega dru-
štva, ki je v enem letu, odkar
smo dobili državno zavarova-
nje vlog, napravilo tako velik
korak naprej. V enem samem
letu je napredovalo za \$100-
000, kar je ob danih razmerah
in z ozirom na stanje, v kakr-
šnem je bilo še pred ne bogve
kolikimi leti, zares čeden na-
predek. Med člani tega društva
in takisto tudi v direktoriju je
veliko naših sodrugov in somi-
šljenikov. Vloge so zavarovane
do pet tisoč dolarjev in se, če
treba, izplačujejo tudi na za-
htevo. Obresti so na vplačane
vsote (E stock) po 3%, na knji-
žne vloge pa po 4%. Društvo
ima energičnega tajnika sodr.
Donald Lotricha, ki je kakor
ustvarjen za ta posel.

Apeliram na sodruga in so-
mišljenike za nadaljnje darove
za v ruski vojni sklad. Potreba
je velika in nujna — in če le
morete, darujte! Zrtev ruskih
delavcev mi ni treba poudarja-
ti. Te so znane vam vsem. Stej-
mo si v čast, da moremo poma-
gati ljudem, ki gledajo brez
strahu smrti v obraz. Tu ne gre
za vprašanje panslavizma ali
ozkoscne sekcionalnosti — am-
pak samo za skromen, majhen
dar, položen v obudovanju
njih junastvu na oltar!

Kadar želite kaj oglašati,
spomnite se "Proletarca".

Tole mi ne gre v glavo?

Kako vendar to, da se neka-
teri naši veljaki, ki se imajo za
velike naprednjake, tako sala-
mensko krčevito oklepajo poli-
tike slamnatih streh.

POVESTNI DEL

LEON LAMBRY:

Nepristni kozak

Ko je Lucien Davoy, polkovnik pri strelcih telesne straže, prišel svojemu bratu javiti, da odhaja na Rusko s cesarjem, ga je mladi dečko z občudovanjem gledal.

Polkovnik je bil sijajen v svojem zelenem kroju z rdečimi našitki. Razen tega je nosil hlače iz kože in čelado s perjanico.

"Me vzameš s seboj?" je vprašal.

"Ne!"

"Dovolj sem velik, da bi šel s teboj, vsaj do Draždanov!"

"Ne tja ne drugam. Tvoje mesto je v Parizu. Končaj svoje študije, potem bomo videli!"

Raulu se ni zdelo vredno, da bi šel. Bilo mu je komaj šestnajst let, njegovemu bratu pa blizu trideset. Po materini smrti ga je slepo slušal.

"Pa dobro!" je dejal vdano, "bom pa čakal! Ali bo vojna dolgo trpela?"

"To je na Rusih. Ako se bodo dali naklestiti, se skoraj vrnejo. Ampak s temi ljudmi se nič ne ve."

"Pa da te vsaj ne ubijejo!"

"To me nič ne mikaa... Zbogom, Raul!"

"Na svidenje, Lucien! Torej me res ne maraš?... Hodil bi za vojsko... izdaleč!"

"Ne govori več o tem!"

Bolj ginjen, nego se je hotel kazati, je poljubil brata na čelo ter odšel zvenketaje z ostrogami.

Ko je bil sam, je Raul nestrno zacepetal, nato pa v močnem razburjenju jel korakati sem ter tja.

"Navsezadnje," je zamrmral čez trenutek, "pa nisem prisiljen, da bi ga slušal! Lucien dela meni v prid, to je res, ampak pretirava! S šestnajstimi leti človek ni več frkolinček, hudič! Zakaj me ne bi vzel s seboj na Poljsko? Vojna ne bo segla do tja!"

Zopet je začel korakati, nato pa se je vnovič ustavil.

"Kakšna misel!" je zamrmral. "Moja sestra Dalcour, ki je omožena z generalom, mi pomore v tej zadevi. Tako blaga je!"

In s tem lepim mladostnim prepričanjem je Raul Davoy odvihral.

Gospa Dalcourova ga je dobrohotno sprejela. Pripravljala se je na odhoda. Po stanovanju je bilo vse razvlečeno.

"Sestrična," je izpregovoril Raul, ko je sedel svoji sorodnici nasproti, "vi ste moja zadnja nada; moj brat odpotuje v Rusijo in me noče s seboj!"

"Vem, ubogi prijatelj, a ne morem nič za to! Premlad se mu zdiš in navsezadnje ima morda prav."

"Ne, sestrična, nima prav! Vi to dobro veste!... Nisem več otrok. Ako bi mi hoteli storiti veselje, veste, kaj bi napravili?"

"Bojim se uganiti."

"S seboj bi me vzeli. Ne recite ne... Vem, da odrinete z generalom. Če vzamem obleko kakor vaš služabnik, me nihče ne spozna!"

"Tebi je lahko govoriti... Včas, da bi bil general razkačen, če bi jaz privolila!"

"Saj ne bo vedel! Nikomur ne izdam skrivnosti, in kadar bomo v Draždanah, moj brat ne poreče nič."

"To ni gotovo!"

"Pomislite, sestrična, da imam samo še njega! Če bi se rnil, če bi umiral in me ne bi videl, se jaz ne bi mogel potolažiti!"

Gospa Dalcourova si je skrivaj otrla solzo.

"Dete", je rekla.

Po kratkem molku je potem dodala:

"Obljubiti ne morem nič. Sicer pa imam danes preveč posla! Vrni se jutri, bom premislila!... Ako bo mogoče, ti bom ustregla."

"Hvala, sestrična", je kliknil Raul, ki je čital v očeh svoje sestrične.

Prisrčno jo je poljubil in odšel z radostjo v sru.

Navzlic vsem težavam si je gospa Dalcourova naprtila Raula, ki je mogel dospeti v Draždan z njenim spremstvom, preoblečen v enega njenih slug.

Robin, njen dopisnik, je dobil sporočilo, da je Raul pod zaščito neke sorodnice, in si ni delal skrbi. Vendar pet ali šest tednov po svojem odhodu iz Pariza se je generala pričela kešati svoje siskobice. Poklicala je Raula v svojo sobo in mu velela:

"Ubogi fant, govorila sem s tvojim bratom, ki smo ga dohitieli včeraj, precej oprežno, in nisem uspela. Vprašala sem ga v smehu, kaj bi naredil, če bi zvedel, da si pobegnil iz Pariza in prišel za njim na Poljsko. Odgovoril mi je, če bi se to zgodilo, bi pri tebi pričel s prvim sprevedom posla nazaj k svojem prijatelju Rabinu."

"Torej me nočete več pri sebi?"

"Jaz bi že, ampak po tem, kar mi je povedal polkovnik, to skoro ni mogoče. Najbolje bo, če se pridružiš jadniku Marchalu, ki odpotuje jutraj ob sedmih. Jaz sama pa ostanem v Draždanah, ker moj mož ne mara, da bi hodila še dalje za njim."

"Ze prav, sestrična," je odvrnil Raul, ki se mu ni zdelo

primerno ugovarjati, "pa pojdem".

Drugi dan je zares odrinil. Ni se pa napotil z Marchalom proti Parizu, temveč odločno krenil proti Rusiji.

"Na Francosko se ne vrnem," si je dejal, "ne maram, da bi me imeli za otročaja! Ako dospem v Moskvo in to bom... me bo Lucien pač moral obdržati pri sebi."

Prvi dnevi so potekali brez posebnih dogodkov. Raul je nosil popotno opravo, čez katero si je vrgel dolg plašč. Omislil si je bil seveda nahrbtnik, kjer je imel svojo zalogo. To je bilo potrebno, kajti ravna in nepriznana pokrajina je bila videti neobljudena. Zive duše ni bilo na izpregled, nobenega dima nad redkimi strehami, ki so se dvigale po teh samotah.

Raul je izlaska pobiral stopinje za vojsko, sled so mu kazali razni ostanki.

"Niti enega ranjenca!" je pomislil dečko; "v Moskvo pojdemo z zmagoslavjem in jaz bom poleg!"

Ta misel ga je navdala z veseljem in se na kraju pameti mu ni bilo, da bi se bil vprašal, kako daleč je do mesta.

Po štirih ali petih dneh pa se je položaj izpremenil. Raul je kedaj in kedaj uziel jezdece na obzorju. To so morali biti vojaki, zakaj imeli so sulice, in spomnil se je kozakov.

Te tolpe so vznemirjale našo zadnjo stražo, zato je Raul skoraj naletel na mrtvece.

Eni so nosili francosko uniformo, drugi pa koziaško opravo. To mu je navdahnilo načrt. Približal se je truplu mladega ruskega častnika in mu z drhtečim srcem slekel podšito vojno suknjo. Oblekel jo je, si povezoval na glavo astrahanko in ker se je pokojnikov konjiček pazel nedaleč po borni travi, mu je brez oklevanja skočil na hrbet.

"Ne vem, ali smem delati tako," je mrmral, "pa... saj je vojna!... Sicer pa ta človek nič več ne potrebuje!"

Uniforma, ki se mu je čudovito prilagajala, ga je močno predrugačila. Komaj za spoznanje je bil videti mlajši od onega, ki jo je prej nosil. Veselil se je, da se preobleke, ko je ugledal jahatke, namenjene proti njemu.

Medtem ko so se jezdeci bližali, je mladenič v podvlečenem kožuhi — po vsem videzu njih poveljnik — začel vlicati Raulu po rusko. Ker ni odgovarjal, ga je obstopilo kakih dvanajst kozakov.

Nesrečnej je videl, da je izgrubljen, in obupen umislek mu je šinil v glavo.

"Ali... govori kdo med nami francoski?" je vprašal.

Ob teh nepričakovanih besedah so se možje čudno spogledali. Eden njih je hripavo odgovoril, s svojevrstnim poudarkom:

"Jaz... znam nekoliko, ampak čemu bi rabili sovražnikov jezik?"

"Ker... jaz ne znam drugega!" je jeknil Raul in skomignil. "Moji roditelji so se nastanili v Franciji, kjer sem se rodil in živel do vojne napovedi. Tedaj sem razumel, da ne smem ostati v sovražni državi, in prišel sem se borit s svojci. Vaše govorice sicer ne znam, a nihče huje ne čuti Francozov kakor jaz!"

Te besede, izrečene zaradi bojazni, so dosegle popoln uspeh. Možak, ki je bil več, jih je prevedel svojim tovarišem in ti so bili videti veselo presenečeni. Načelnik je izpregovoril nekaj stavkov, ki jih je tolmač ponovil po francosko.

"Kakor nalašč prihajate," je rekel, "nujno nam je treba Rusi, ki zna sovražnikov jezik in se ob potrebi more izdajati za Francoza. To mora biti, da zmaga naš naklep, na čast Rusiji, za batjuško našega carja!"

"Na uslugo sem vam," je dejal Raul resno.

"Potemtakem pojdite z nami v generalni štab. Tam boste zvedeli, česa pričakujemo od vas."

Častnik, ki je poveljeval oddelku, je zabodel ostroge svo-

V največjem in najbogatejšem ameriškem mestu New Yorku je tudi največ siromaštva, ki se bohotno šopiri v posebnem mestnem delu, kjer so človeška stanovanja razredna tega imena. Iz te srede čaka nestrpna skupina otrok vsak s svojo culo in svojim kmetijskim orodjem prevoznih vozil, ki jih imajo povesti na 327 akrov obsega-jočo kmetijo v Hamburgu, N. Y., kjer bodo prebili dvoletne počitnice.

jemu konju v trebuh. Njegovi jahači so storili takisto in Raul, napel vzhlečen, napel drgetajoč, se je zapodil z njimi v besen dir.

Ko je prekorščil breg, je oddelek prispel pred samotno hišo, ki je nad njenim krovom plapolal črnožolt prapor. Okoli te hiše so stali šatorji in na desni so bili pri kupu sulic in sedel privezani poniji.

To je bilo koziaško taborišče! Raul je vstopil z drugimi v hišo in pred pogrnjeno mizo zagledal generala.

Ta general je z velikim zanimanjem poslušal, kar so mu povedali in se zdel nadvse zadovoljen, da je imel ujetnika. Govoril je s tolmačem, ki se je poklonil, nato pa se obrnil proti Raulu, rekoč:

"Takoj boste slišali, v čem nam morete ustreči. General Kozlov, tukajle, ima nalogo vznemirjati francosko zadnjo četo, a ne da bi se spuščal v bitko (imamo druge nakane). Za zdaj pobijamo vojaštvo in delamo ujetnike, to je zadosti! Boljšega si ne želimo, kakor če bi mogli dobiti v pest zapovednika zadnje čete, kajti to je spreten človek, ki nam dela dokaj preglavice."

"Kako ga imenujete?"

"To je neki Davoy, polkovnik pri gardnih lovcih. Ali ga poznate?"

"Malo že," je odgovoril Raul, ki mu je srce tolklo, kakor da hoče počiti. "Kaj morem storiti za vas?"

"Nič posebnega; vi imenitno govorite francoski; dali vam bomo uniformo takega našega ujetnika in s kakršnokoli pretvezo boste poskusili ločiti Davoya od njegovega moštva. Neustrašen je, mislim, da vam bo to lahko."

"Tudi jaz mislim tako. Takoj grem..."

"Počakajte, čas bi bil neprikladen! Sicer pa vas general vabi na obed."

"Pa naj si bo!"

"S Francozi se domenjujemo za izmeno ujetnikov. Neko krdelec bo vsak čas tu pod belo zastavo, to bo pravi trenutek."

(Konec prihodnjč.)

Japonsko vojno brodovje

Po izjavi načelnika odseka za mornarične zadeve Davida L. Walshe, ki jo je podal pred več meseci, je imela Japonska 260 vojnih ladij, in sicer 10 bojnih ladij, 8 letalskih nosilk, 46 križark, 125 rušilk in 71 podmornic. Od teh je bilo do sedaj potopljenih 32 rušilk, 29 podmornic, 21 križark, šest letalskih nosilk in 1 bojna ladja.

V delu je imela Japonska ob času Walsheve izjave 8 bojnih ladij, 2 letalski nosilki, deset križark, 11 rušilk in 7 podmornic.

Od napada na Pearl Harbor sem je japonska mornarica izgubila 89 vojnih ladij, kakor se glasijo naznanila ameriške mornarice in armade pa iz glavne stana generala MacArthurja v Avstraliji, med tem ko znašajo naše izgube na vseh morskimi frontah od 30. oktobra l. 1941. sem 48 vojnih ladij.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

V Chicagu, Ill., so dobili: upravnik 16 naročnin, **Jože Oblak** 1 in **Frank Zaitz** 2. Klub št. 1 JSZ je prispeval \$75.00 od prebitka piknika 14. junija. Enaka vsota je bila poslana za ruski relief. Ko bodo plačane vse vstopnice, odračunamo še ostalo vsoto. Nekateri, ki se niso mogli udeležiti piknika, so prispevali prostovoljno. Ti so: Donald J. Lotrich 50c (bil tudi na pikniku); po \$1: Ray Božičnik, Simon Trojar, Louisa Vogrič, Joe Svigel in Frank Kecal; Ivan Molek \$1.25; po \$2: Anton Garden in Luka in Jera Groser; Anna Pogorelec \$3.00, skupaj \$13.75.

Iz Moon Runa, Pa., je poslal **Jacob Ambrozich** \$7.75 tiskovnemu fondu, ki sta jih zbrala na veselici v Presto, Pa., s **Tonotom Petrovičem**.

Iz Milwaukeeja, Wis., je poslal **Louis Barborich** nadaljnjih 13 naročnin in \$2.25 tiskovnemu fondu.

Iz Puebla, Colo., je poslala **Frances Pogorelec** \$8.65 tiskovnemu fondu, kar je zbrala ob priliki SNPJ dneva v Rye, Colo. **Federacija SNPJ** za Colorado in Novo Mexico pa je prispevala \$5.00 v isti namen. Poslala **Rose Radovich**.

Iz osrednje Penne je poslal **Frank Cvetan** nadaljnjih 9 naročnin.

Iz zapadne Penne pa je poslal **Anton Zornik** 8 1/2 naročnine. V začetku avgusta odide na agitacijo za Proletarec v vzhodni Ohio in bližnji West Virginijo.

Naše somišljenike že zdaj opozarjamo na to in jih prosimo, da mu gredo pri agitaciji na roko. Sicer so pa imeli to stvar v razpravi na konferenci JSZ, ki se je pred kratkim vršila v Bartonu, Ohio, na kateri so vsi obljubili sodelovanje. Ker poznamo sodruge in somišljenike po teh krajih, smo prepričani, da bodo obljubo tudi izpolnili.

Jože Snoy iz Bridgeporta je poslal dve novi naročnini in \$12.40 tiskovnemu fondu. \$5 je prispevala konferenčna organizacija JSZ, ostalo vsoto pa so nabrali med udeleženci na konferenci in potem.

Tudi naš **Janko Zornik**, ki je brat Toneta iz zap. Penne, ne počiva. Poslal je 6 1/2 naročnine in z agitacijo nadaljuje.

Pa naš **John Shular** iz Arcadije, Kans., tudi stori, kolikor more v prid Proletarca. Poslal je 5 naročnin. V pismu pravi, da je mislil, da bo vselej, ko bo kaj pisal na upravo, priložil tudi kakega novega naročnika, pa ne gre vselej tako, kot bi človek zamislil. Pri agitaciji je pač treba veliko potrpljenja in še več vztrajnosti. No, obojega našim agitatorjem ne manjka, sicer bi ne bili stalno v bojovni liniji.

Iz Warrenu, Ohio, nam piše **Jože Jež**, da ne gre tako lahko

z agitacijo, pa kljub temu pravi, da ne bo odnehal. Poslal je 4 naročnine.

Iz "dvojne" naselbine, Waukegan-No. Chicagu, je poslal **Martin Judnic** 7 naročnin, **Jaka Mesec** pa \$2.00, enega Proletarcu, ker se ni mogel udeležiti piknika, drugega pa za ruski relief.

Louis Sašek iz Indianapolisa, Ind., je storil tako kot on po navadi stori, obnovil je naročnino in zraven priložil \$2.00 tiskovnemu skladu.

Iz Springfielda, Ill., je **Jože Ovca** poslal 2 naročnini.

Mike Krultz iz Willarda, Wis., poleg dela na svoji obširni kmetiji ne pozabi Proletarca. Poslal je 11 naročnin in 50c listu v podporo, ki jih je prispeval **Matt Malnar**.

Ime Toneta Petroviča iz Craftona, Pa., ni novo v Proletarcvih izkazih. Pred kratkim se je udeležil sedmega SNPJ dneva za zapadno Penno in tam zbral \$13.00 za tiskovni sklad. Iskrena hvala, Tone. Isto velja tudi prispevateljem, ki so označeni na drugem mestu.

Današnja kolono bomo zaključili s **Francetom Augustinom** iz Imperiala, Pa. Kajti tudi on je eden tistih, ki se radi spominjo Proletarca. Poslal je dve novi naročnini, provizijo pa poklonil tiskovnemu fondu.

V ŠPANJI PREŽE PODMORNICE NA NAŠE LADJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Hitlerjev mlin in prekinjenje diplomatskih odnošajev med Španijo in Ameriko bi ga zadevalo v živo. Delovanje španskih konzulov v tej deželi je slepilo osiženega vohunstva tukaj. Zato bi se morali vsi španski konzuli v tej deželi nemudoma zapreti in naša vlada bi morala takoj obvestiti špansko veleposlaništvo v Washingtonu, da je naše že kar prisilovne potrepežljivosti konec. Kajti po toči zvoniti je neumno.

Odprtija Hujanove gostilne

Chicago. — John in Theresa Hujan bosta, kakor je to povedano v posebnem oglasu na drugem mestu v tej številki, slovesno odprla svojo gostilniško obrt na 2346 Blue Island Ave. v Chicagu dne 25. julija.

Gostilniški prostori, ki jih je Hujan prevzel od Jos. Zugicha in tudi kupil celo hišo od njega, so sedaj popolnoma prenovljeni. Na dan slavnostne odprtije in vsak drug dan se bo nudila gostom dobra, domača zabava, izvrstna postrežba in prava slovenska gostoljubnost.

Hujanovima želimo uspeh v tem novem podjetju, a našim ljudem pa je prav toplo priporočati to slovensko gostilno.

Joseph Snoy.

Ne izkuhajte dobrih snovi iz jedil

Držite ta navodila pri roki, da ohranite vitamine in minerale

* Ako uporabljate štedilnik pravilno, ste lahko uverjeni, da boste dobili vse vitamine in minerale v hrani, ki jo pripravljate. Izrežite si ta navodila, da se jih shranite.

1. Rahlite dobro zaprto posodo, ki bo obdržala paro; skrajšajte vam bo čas kuhe in preprečijo shlapenjanje vode.

2. Rahlite le toliko vode, da docela pokrije dno posode.

3. Obrnite ves plamen tako dolgo, dokler ne opazite pare; denite solivje notri in potem obrnite na mlek plamen.

4. Ne jemljite pokrova s gorile dokler kuhate. Mešanje je nepotrebno.

5. Kuhajte solivje le tako dolgo, da postane mehko. Ako je preveč kuhano, uniči vitamine, kakor tudi okus ter barvo.

6. Moderni način potopja meso je, da se ne skuli in ohrani več vitaminov.

1. Denite meso s mastno stranjo na vrhu v nizki posodi v peč.

2. Ne dolivajte vode ali prikuhe.

3. Kuhajte z nizko temperaturo, ki vam ohrani sokovost in vitamine. Kuhajte gredino, jagojino ali teletino s 325 stop., svežo svinjino ali kuretinu pa s 250 stop.

PUBLIC SERVICE COMPANY of Northern Illinois

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Proletarec postaja z vsako številko zanimivejši in privlačnejši za maso, ki zna misliti v boljše in lepše bodočnost ter tudi za njo delovati. Proletarec je tisti list, ki kristalizira v tem vojnem mezežu prave mešnice, katere bi moral vsak slovenski delavec vedeti in d.uge seznanjati z njimi. Posebno pa še sedaj, ko gre za vprašanje, kakšno stalice naj slovenski in jugoslovanski delavci zavzamejo gledé bodoče Jugoslavije. Da, Proletarec je danes na svetu edini slovenski list, ki ne šušlja, nego si upa povedati kar v brk, kar bi morali vedeti in za to delovati vsi, ki zares mislijo delovati v smislu demokratičnih smernic bodoči Jugoslaviji v prid. Zato je klub Naprej št. 11 JSZ odobrila na svoji redni seji dne 12. julija Proglas odbora JSZ, ki je bil objavljen v Proletarcu dne 8. julija. Klub bo tudi gledal na to, da se bo raznesel glas tega Proglasa po vseh naselbinah v teh krajih. Kajti v njem je vse, kar more zahtevati in terjati slovenska delavska masa v tej demokratični deželi v korist naših zatiranih t. pinov in njihne svobode v bodoči Jugoslaviji.

Mi vidimo in čutimo, kako velika škoda je to, da ni Proletarec bolj razširjen. Priti bi moral večjemu, veliko večjemu številu naših ljudi v roke, da bi se seznanili s smernicami, ki so začrtane v tistem Proglasu.

Proletarec ne popušta, niti se ne klanja. On je to, kar mora biti kot list, ki zastopa poštene smernice in pravo pot, po kateri naj pridejo do svobode ne samo trpini v Jugoslaviji, nego tudi delavske množice celega sveta.

Čemu ni list bolj razširjen? Ali radi nevednosti med slovenskim delavstvom, ali radi njegove nezrelosti za samostojno mišljenje, ali pa radi obojega. Če smo kdaj potrebovali Proletarca, ga potrebujemo danes, da nam stoji na straži in sporoča, kar se kreše s praviimi cilji in smernicami za rešitev naših trpinov v Jugoslaviji po vojni.

Slovenski delavec, ali ne bi morda porabil nekaj časa na teden za to, da seznani svoje prijatelje z listom Proletarcem? Vsi, ki imamo le kako iskrico prave demokracije v sebi, pojdimo na delo za pridobivanje novih naročnikov, novih borcev za prave delavske pravice! Če storimo to, bomo s tem pomagali pravi rešitvi jugoslovanskega vprašanja in zgraditvi boljše človeške družbe.

Joseph Snoy.

Odprtija Hujanove gostilne

Chicago. — John in Theresa Hujan bosta, kakor je to povedano v posebnem oglasu na drugem mestu v tej številki, slovesno odprla svojo gostilniško obrt na 2346 Blue Island Ave. v Chicagu dne 25. julija.

Gostilniški prostori, ki jih je Hujan prevzel od Jos. Zugicha in tudi kupil celo hišo od njega, so sedaj popolnoma prenovljeni. Na dan slavnostne odprtije in vsak drug dan se bo nudila gostom dobra, domača zabava, izvrstna postrežba in prava slovenska gostoljubnost.

Hujanovima želimo uspeh v tem novem podjetju, a našim ljudem pa je prav toplo priporočati to slovensko gostilno.

Joseph Snoy.

VABILO IN NAZNANILO

Spodaj podpisana naznanjava, da sva prevzela bivše gostilniške prostore od Josepha Zugicha. Zato vabiva vse prijatelje in znance, da naju obiščeta

V SOBOTO 25. JULIJA

ko bomo slavnostno odprli našo prenovljeno gostilno

Servirana bo brezplačno okusna kurja pečenka.

Zabava bo fina in postrežba prvovrstna.

Igral bo Pucljev orkester.

NA SVIDENJE!

JOHN in THERESA HUJAN

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Naprednjaki niso edini, ki imajo vzroke, da se pritožujejo, kot n. pr. v tej številki na prvi strani John Krebel. Člani ožjega odbora za politično akcijo, ki je bil izvoljen dne 7. junija v Clevelandu, tudi nimajo nobenega razloga, da se bi radovali svojih "uspehov".

Narodni Glasnik je 6. julija poročal, da je njegov gazda Leo Fisher "prvi javni delavec med Amerikanci hrvatskega rodu, ki ga je naša vlada pozvala v vojno službo," in da se je "temu pozivu odzval z največjim navdušenjem." Dne 8. julija mu je bil prirejen svečan banket in dan pozneje se je Fisher odzval svojem "draft boardu" ali po njegovem, "ključu ameriške vlade". Nu, 9. julija mu je vlada sporočila, da naj čaka naslednjega poziva. "Narodni Glasnik" pravi, da kadar se to zgodi, bo javnost obvestil. Pojasil je tudi, da je Leo Fisher zdravstveno preiskavo dobro prestal, da je v nabornem uradu klasificiran z 1-A, in da je 44 let star. Nerodno jim je to, ker je bilo toliko posilavljanja in slavnostnih govorov na banketu, pa nič ne de! Ga pa v drugič ne bo treba prirejati.

V Zagrebu je bil umorjen neki višji nacijski uradnik. Prva poročila o tem atentatu so pravila, da je bilo za kazen ustreljenih 100 "osumljenih" Hrvatov. Tudi "poglavnik" Pavelić si je nakopal srd nacijev, ker gestapovce tako slabo štiti, in pa četnikom njegovi "ustaši" ne morejo do živoga.

Ameriški Srbi so kralja Petra prisrčno sprejeli. O tem ni dvoma. Tudi v javnosti je dobil njegov obisk precej pozornosti, posebno na vzhodu. Pa tudi kritike v mnogih angleških listih. Poročilo JIC (objavljeno in komentirano v prejšnji številki) poroča, da se je kralju Petru dramatično poklonil tudi gl. odbor HBZ, ki zastopa "skoro vse Hrvate". A v tem slučaju jih ni. Tudi nekaj Slovencev mu je v pozdravnem proglasu zagotavljalo to in ono; v proglasu so rekli, da zastopajo 300.000 Slovencev, torej precej več kot pa jih je v Ameriki. A v tej deželi je tudi med Amerikanci običaj, da radi pretiravajo. Ako stane kak most pol milijona dolarjev, bodo prav gotovo trdili in oglašali, da stane nad milijon. Torej se članom in predsedniku odbora Slovenske narodne zveze ne sme šteti v greh to, da so povedali napačno število. A storili so druge napake, radi

katerih jim ljudje upravičeno zamerijo.

V **čikaški Tribune** je John Palandech ostro prijel nje- no uredništvo zaradi članka proti potomcu "Crnega Jurija", ki je sedaj kralj Peter II. Bil je res zelo oster, a mnogim Hrvatom in Američanom je ugajal baš radi tega. Tudi Valentin Suša se je oglašil v Tribune. Ta pa je Palandecha kritiziral, češ, da je povedal v svojem opisu dinastije Karadžoržev le pol resnice. Poudarja, da je kralj Aleksander proglasil diktaturo nad Jugoslavijo in vladal v nji z brutalno silo. Mnogo Hrvatov, med njimi poslanci, je bilo ubitih, pravi Suša, nad 40.000 kmetov je bilo "batinanih" in stotine jih je bilo mučenih v zaporih. Svoj dopis zaključuje, da ako Srbi hočejo kralja, le naj ga imajo, a Hrvatom ni zanj. Dvajset let diktature pod njim jim je zadosti. Oni hočejo svobodo in ako jo hočejo tudi drugi, so za demokracijo federacijo, po vzgledu Zed, držav, in nastala bo, ako bodo zanj Srbi, Slovenci in Bolgari ter druga ljudstva na Balkanu. Tako pravi V. Suša, ki je bil včasih zelo delaven v hrvatski sekciji JSZ in v splošnem. Oglašajo se tudi drugi v angleškem tisku. Eden dopisnik pripoveduje o deklaraciji, ki ugotavlja, da so vsi ljudje enako ustvarjeni in rojeni, včevši kralje, in meni, da je krivično, ko si slednji lastne privilegije in pravice podedovati dežele in jih zapuščati kraljevskemu novorojencu, ki je prav tako "enako ustvarjen", kakor otroci podložnikov. J. Palandechu omenja George Washingtona, ki je ostal v uri velikih težav v borbi na čelu svojega ljudstva, ne pa si nagrabil bogastva in bežal na varno. Te vrste polemike v ameriški javnosti Jugoslovane ne postavljajo v najboljšo luč in jih ne bi bilo, če se bi meročajni člani jugoslovanske vlade ozirali na nasvete onih, ki so odsvetovali kraljev obisk v Ameriko. Toda mamilo je bilo preveliko.

"**Črni Jurij**" je bil borec, in se vojeval kakor je bilo na Balkanu takrat mogoče. Peter I. ni živel v udobju, ko je bil begunec v Švici, nego med revolucijonarji, ki so bili takrat v Švici iz carjeve Rusije in drugih dežel, v katerih so jim stregli po življenju. Tudi Aleksander je poznal borbo, neudobje in pomanjkanje, dokler ni bila prva svetovna vojna končana. Peter II. pa je živel ves čas kraljev in imel toliko nege in vsega, kar se more kupiti z denar-

Zgornja slika kaže, kako se oficirski razred mornarske rezerve uri v izkrcavanju na sovražnikovo obalo. Vaja se je vršila v Quantico, Va. Ko pride "vpadna barka" v plitvo vodo, poskačejo v nje vojniki, da prebredejo na obal.

jem, kot če bi bil sin angleškega kralja. Namesto, da je prišel sem on, bi bilo boljše, če bi došel sem kak tak srbski politik, ki mu narod zaupa, in pa dr. Maček, ako bi ga bilo mogoče dobiti iz Hrvatske. Tak obisk bi morda spravil Hrvate in Srbe iskreno v slovo in Slovenci bi v njo rade volje pristali, ne da bi jih bilo treba siliti ali apelirati nanje.

Tudi slovenski duhovniki v Ameriki so pozdravili Petra II., mu voščili vse dobro in apelirali nanj, da naj deluje za demokracijo, federativno ureditev nove Jugoslavije, in kajpada, za združenje vseh slovenskih krajev v eno deželo. V proglasu duhovščine je tudi sledeči stavek:

"Izjavljamo v tem slovesnem trenutku, da nas zelo bolijo pojavi, ki razdirajo prirodno jugoslovansko skupnost s sanjami o neki 'Veliki Srbiji', 'Veliki Hrvatski' in o — po- zabljeni Sloveniji."

Proglas duhovščine poudarja tudi "nesrečne spore med katoličani in pravoslavci v domovini" in ugotavlja, "da ni v stvari sami nobenega povičja za medsebojno netolerantnost. Mogočarje je, če se ena ali druga skupina da nahujskati sovražnim tujim vplivom, namesto da bi poslušale lastni notranji čut, ki kliče k medsebojni ljubezni v Kristusu."

Spor radi vere je res nesrečna zadeva. Toda ko so pričeli v Jugoslaviji delovati sovražni vplivi, so našli polje verske nestrpnosti in sovraštva že pogojeno.

STRAH PRED LAKOTO TIRA HITLERJA V KAVKAZ IN POGUBO

(Nadaljevanje s 1. strani.)

pe poročila, ki kažejo, da proti Nemčiji kritično pomanjkanje hrane to zimo, če ne bo evropska letina izredno dobra ali če ne bodo mogli nacijski vojni zbori dobiti zalog, po katerih sedaj še ne morejo iztegniti svojih roparskih rok.

Lani je jorila Hitlerju Moskva po glavi. Hotel je spati v Kremliu. Pa se je pošteno urezal. Ruske vojske so ga ustavile v tistem strahovitem navalu in moral se je umakati celo zadnjo zimo izpred ogrožane ruske prestolnice.

Letos mu je jela trda presti z ozirom na živila in olje, pa se je z vso svojo silo zagnal proti bogratemu Kavkazu, kjer upa dobiti dovolj živil in olja za svoje nadaljnje ropanje po svetu. Toda namesto tega ga prav lahko doleti to, kar v polni meri zasluži. Doleti ga lahko tisto, čemur se mu na koncu koncev ne bo nikakor mogoče izogniti. Doleteti ga more poguba ravno na tej krvavi poti.

IZJAVA soc. kluba št. 27 J. S. Z. v Clevelandu, O.

Člani soc. kluba št. 27 JSZ so na svoji seji dne 10. julija soglasno sklenili, da obsojajo izvrševalni odbor "Slovenske narodne zveze" radi apela, poslanega jugoslovanskemu kralju Petru. Taki poniževalni apeli so po našem mnenju znak klečeplavstva in nevedni državljani demokratične ameriške republike, katera je že sama pred dolgi leti bila in izbojevala boj za osvoboditev izpod jarma monarhistične Anglije.

Mi nikomur ne nameravamo kratiti pravice do njegovega osebnega prepričanja, vendar pa moramo odločno ugovarjati temu, da bi samopostavljeni tako zvani "voditelji" v imenu vsega naroda — torej tudi v imenu zavednih in demokratičnih slovenskih delavcev — pošiljali izjave vdanosti veličanstvom, tem umirajočim predstavnikom reakcije in absolutizma, veličanstvom, ki bi jih morali narodi že zdavnaj vreči med staro šaro.

Zavedamo se tudi resnosti položaja, v katerem je sedaj naša stara domovina, ter izjavljamo, da smo pripravljeni sodelovati pri delu za njeno osvoboditev. Toda ta naša, na novo osvobodjena domovina bo morala biti zgrajena na temeljih svobode, enakopravnosti in bratstva. Režimi kralja Aleksandra, regentstva in njihovih vlad se ne smejo povrniti nikdar več.

Denar Jugoslovanskega republičnega združenja se naj ob priliki zopet rabi za ideale, od katerih bo imelo korist splošno slovensko, oziroma jugoslovansko ljudstvo. Ne pa peščica režimovcev in njihovih opred.

Za socialistični klub št. 27 J. S. Z.:

Louis Zorko, organizator.
John Krebel, tajnik.
Avgust Komar, zapisnikar.

Sejo kluba št. 1 JSZ

Redna mesečna seja kluba št. 1 JSZ se vrši prihodnji petek, dne 24. julija, v prostorih delavskega centra na 2301 So. Lawndale Ave. zvečer ob osmih.

Na klubovih sejah pride vselej do zanimivih razprav, tika- jočih se raznih perečih politič- nih in drugih vprašanj. Zato so zelo poučne in koristne. Vse klubove članstvo bi se jih moralo udeleževati. In ker je vstop nanje prost vsakomur, so vabljeni s članstvom tudi vsi drugi, ki se zanimajo za take razprave.

Socializem edini je spas človeštva, ne pa monarhije in njihovih režimov.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

X. IZKAZ

Chicago, Ill. Mary Siffrar \$3; Joseph Oblak \$1, skupaj \$4.00.
Depue, Ill. Peter Banich 50c.
Cleveland, O. Frank Barbich \$1.00.
Waukegan, O. Marko Rek \$1.00. (Poslal John Bogatay.)
Girard, O. Anton Dobrovolc \$1.00. (Poslal John Kosin.)
Spangler, Pa. Mary Zemlock \$2.00. (Izročil Filip Godina.)
New Market, N. J. John Rupnik \$1.
Latrobe, Pa. John in Mary Fradel \$2.00.

Cleveland, Ohio. Joe Maslo \$1.00. (Poslal A. Jankovich.)
Moon Run, Pa. Po 50c: Anton Petrovič, Jacob Ambrozich, John Kvarčič in Frank Opeka; po 25c: Jacob Rupnik, Lovrenc Klemenčič, Frank Ambrozich, William More, Anton Subic, Chas. Kavčič, Stefan Paklus, Frank Bayt, Lovrenc Dolinar, Victor Butja ml., Frank Škerl, Matthew Ferne, Neimenovan, John Ambrozich, Louis Aubel, Valentin Joger, Urban Olivani, Max Florjancić, Valentin Sonar, Vincent Vidmar in J. A. Kinsinger; Jennie Jerala 15c; po 10c: Joseph Subic in John Klardnar, skupaj \$7.75. (Nabrala na veselihi na Presto, Pa. Jack Ambrozich in Anton Petrovič.)

Port Washington, Wis. Frank Lesković \$1; John Pungartnik 25c, skupaj \$1.25. (Poslal L. Barborich.)

Sheboygan, Wis. Joseph Suscha \$1. (Poslal L. Barborich.)

Pueblo, Colo. Po \$1: Frank Pech- nik, Frank Tomšič in Neimenovan; po 50c: Anton Medved, Edward Tomšič, George Stiglic, Joe Slavec, Blaž Kerin in Louisa Zupančič; Joe Kolenec 30c; po 25c: Mary Hochevar, Mike Pogorelec, Jack Pogorelec, John M. Stonich, Frank Stare, Nick Rado- vich, Paul Fatur, Joe Prunk in Frank Milavec; Mohor Strumbeč 10c, skupaj \$8.65. (Nabrala Frances Pogorelec na proslavi dneva SNPJ v Rye, Colo.)

Bridgeport, O. Konferenčna orga- nizacija JSZ \$5, nabrano med udele- ženci \$7.40, skupaj \$12.40. (Poslal Joseph Sney.)

Clarendon Hills, Ill. John Olip \$1. (Izročil Josko Oven.)

Gross, Kans. Frances Potocnik 50c. (Poslal John Shular.)

No. Chicago, Ill. Jacob Mesec \$1. Indianapolis, Ind. Louis Sašek \$2. Hermine, Pa. John Pečjak, Jr. (Greensboro) \$1; po 25c: Jacob Ob- lak in Tony Mlakar (Diliner), skupaj \$1.50. (Poslal Anton Zornik.)

Pueblo, Colo. Federacija SNPJ za Colorado in New Mex., \$5.00. (Po- slala Rose Radovič.)

Chicago, Ill. Klub št. 1 JSZ od pre- bika piknika 14. junija \$75.00.

Strabane, Pa. Marko Tekavec 50c. (Poslal Louis Bartol.)

Willard, Wis. Matt Malnar 50c. (Poslal Mike Krulitz.)

Imperial, Pa. Frank Augustin 60c. Crafton, Pa. Po \$1: Dr. F. J. Arch in Michael Kumer; po 50c: George Smrekar, Jacob Baloh, Louis Zorko (Cleveland), Frank Božič, John Ter- čelj, Milan Medvešek (Cleveland), Anton Čipčić in John Kvarčič; Lov- renc Kavčič 40c; po 30c: Tony Črtalič, Louis Uhernik in Louis Glazar; po 25c: Peter Brgant, John Koklich, John Zigitan, Srečko Jurjevce, Ste- fan Ritonja, Marko Tekavec, Charles Kavčič, Matt Ušeničnik, Joe Jurman, Joe Kokal, Frank Augustin, Elizabeth Augustin, August Plejhanek, Jacob Ambrozich, Matevž Dermota, Andrej Vidrih, John Zust, Joe Capuder, An- ton Zornik, John Drap, Louis Aubel in Anton Rednak; Anton Petrovič 20c, skupaj \$13.00. Nabral ob priliki praznovanja sedmega dneva SNPJ za zapadno Penno Anton Pe- trovič.)

Skupaj v tem izkazu \$145.15, prej- enji izkaz \$509.47, skupaj \$654.62.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Portugalskem in v Franciji. Enciklika bo izdana sredi av- gusta, ker upajo vatikanski krogi, da se bo tedaj že posre- čilo Hitlerju spraviti Rusijo na kolena. Iz napovedane vsebine papežev okrožnice je prav la- hko razvidno, kam pes taco moli. Le to je spak, da bodo ru- ske armade najbrž prekrizale rimske račune.

Člani poslanske zbornice so povedali, da se jim je namigni- lo, naj nikar preveč ne računa- jo na načrte, po katerih bi imel iti kongres na tridesetdnevni oddih še ta teden.

Vojni delavski odbor je zad- nji teden dovolil povišanje me- zde delavcem v delavnicah po tovarnah tako zvane skupine "Little Steel" za 44 centov na dan. Delavstvo je zahtevalo en dolar poviška na dan. Glasova- nje je bilo 8 proti 4. Delavski člani so glasovali proti temu povišku, ker je več kakor za polovico manjši, kakor ga pa je zahtevalo delavstvo. Izdatki za dovljeni povišek so se prece- nili na \$21,00,000 na leto. Je- klarne, ki so prizadete s to od- ločitvijo, so: Republic, Inlad, ločitvijo so: Republic, Inland, Youngstown Sheet and Tube Co. in Bethlehem Steel.

Odbor je tudi ustregel želji Združenih jeklarjev (CIO) v tem, da je dovolil obdržati v pogodbi točko, ki se tiče član- stva, in pa sistem, po katerem se odtrguje unijska članarina že kar od plače.

Te dvojje je zelo važno za de- lavstvo v unijah. In v tem dvo- jem je delavstvo popolnoma zmagalo, med tem ko je moralo precej popustiti, oziroma izgu- biti v vprašanju meznega po- višanja.

Gandhi je zadnji teden de- jal, da je pričakovati kljub strogi prepovedi vsakršne na- silnosti izgrede indijskih ljud- skih množic v narodnem proti- angleškem gibanju, ki je skoro neizogibno, če London ne pri- stane k zahtevi po takojšnji ne- odvisnosti Indije.

Iz diplomatskih krogov pri- haja vest, da pripravljajo v Vatikanu mirovno encikliko ali okrožnico, ki bo objavljena sre- di meseca avgusta in v kateri bodo razložene ideje papeža Pija XII. glede osnove za mir na podlagi pobotanja in pa gle- de svetovnega načrta po vojni.

Rečeno je tudi, da bo enci- klika, ki bo poslana skofom ši- rom po svetu, vsebovala tudi določbe za obdržanje sedanjih vladavin v Italiji, Španiji, na

Portugalskem in v Franciji.

Kadar začnejo Japonci pou- darjati svojo miroljubnost in dobrohotnost do te ali one de- žele, se nekaj kuha za kulisa- mi. V dokaz temu je njihov za- vrtni napad na ameriško o- zemlje dne 7. decembra lani.

Vseslovanski shod v Chicagu
Zadnje nedeljo popoldne, t. j. dne 19. julija, je imel Ame- riški slovanski kongres za sred- nji zapad velik javen shod s si- najnim sprevedom, ki se ga je udeležilo nad 10,000 ljudi slo- vanskega pokolenja in narodnih nošah domala vseh slovanskih narodov v Evropi. Shod se je vršil na prostorih velikankega ljudskega zbirališča, ki mu pravi Soldier Field. V celem se ga je udeležilo kakih 50,000 oseb, ki so bile po pretežni ve- čini slovanskega pokolenja.

Natančnejši opis te velike vseslovanske prireditve prine- semo v prihodnji številki tega lista.

Velike japonske izgube
Ameriška admiraliteta poro- ča, da so Japonci v bitki na morju Midway izgubili deset bojnih ladij in 275 aeroplanov.

Prva slovenska pralnica se priporoča rojakom v Chicagu, Cicero in Berwynu.

Parkview Laundry Co.

FRANK GRILL in JOSEPH KOZDRIN, lastnika

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

Telefoni: CANAL 7172—7173

1727-1731 W. 21st Street

CHICAGO, ILL.

SLOVENSKO-AMERIŠKI DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Priredil Leo Zakrajšek

Priporočamo ga vsem, ki še niso državljani, in onim, ki so že. Vsebuje za oboje bogato informativno gradivo in še posebno pouk za nedržavljane. Stane 50 centov.

Naročila sprejema:

KNJIGARNA PROLETAREC

2301 South Lawndale Ave.,

CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. MOHAWK 4707

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV (IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

ZAPISNIK KONFERENČNEGA ZBOROVANJA PROSVETNE MATICE ZA VZHODNI OHIO IN ZAP. W. VA.

Bellaire, O. — Konferenčna seja klubov in društev Prosvetne matice JSZ se je vršila dne 28. junija pri Josipu Škofu blizu Bartona, O.

Konferenčni tajnik Jos. Snoj je odprl zborovanje ob desetih dopoldne in na kratko pojasnil pomen tega zborovanja. Nato pa je pozval zborovalce, naj si izvolijo za to sejo sposobne odbornike, da bo tako naše delo z našimi zaključki vred konferenci in Prosvetni matici v korist, ter odredil nominacijo za predsednika. Ker je bil za to mesto imenovan samo Frank Kolenc, je bil ta v smislu predloženega in podpiranega predloga soglasno izvoljen. Za zapisničarja sta bila imenovana John Vitez in Louis Pavlinich. Ker je prvi odklonil nominacijo, je bil Pavlinich soglasno izbran za zapisničarja, s čimer je bila konferenca konstituirana.

Prečital se je zapisnik zadnje seje in se sprejel s popravkom, da se konferenca obrne do zveze, naj ta pošlje zastopnika v te kraje na agitacijo za Proletarca. To je bilo namreč pomotoma izpuščeno v tiskarni.

Nato pride čitanje dopisov na vrsto. Glede poziva za delovanje Proletarca v prid se je sklenilo, da se ukrene kar največ mogoče, ko pridejo na to točko.

Konferenčni tajnik-blagajnik je potem podal poročilo o dohodkih in izdatkih ter dejal, da je bilo skupnih dohodkov \$15.40 in če se prišteje še prejšnje premoženje naše blagajne v znesku po \$23.27, znašajo skupni dohodki \$38.67. Konferenca je izdala: za podporo Proletarcu \$5, za oglas v Družinskem koledarju \$4 in v Majskem glasu \$2, za vabila na to konferenco 33 centov; skupni izdatki znašajo \$11.33; tako ostane v blagajni še \$27.34.

Nadzorni odbor je dejal, da je knjige pregledal ter našel račune v redu. To poročilo nadzornega odbora se je sprejelo na znanje, na kar so podali organizatorji vsak svoje poročilo.

John Vitez je povedal, da je razpečaval Družinski koledar in Majski Glas; storil je Proletarcu in Prosvetni matici v korist vse, kar mu je bilo le mogoče storiti v danih razmerah.

Snoj je potem poročal obširno o položaju, v katerem smo. Pozval je vse navzoče, naj delujemo vsepovsod v korist Proletarca in Prosvetne matice; kajti samo klub št. 11 JSZ ne more vsega narediti. Pomagati moramo vsi v vseh nasebinah po vseh svojih močeh; če bomo delovali vsi in vsak po svojih močeh, nam je uspeh zagotovljen, je rekel.

Mike Pogacich je dejal, da je deloval za Proletarca in Prosvetno matico po vseh svojih močeh ter razpečal nekaj izvodov Družinskega koledarja in Majskega glasa.

Jos. Skoff je poročal, da je razpečal pet izvodov Družinskega koledarja in sedem izštevov Majskega glasa. Kakor vselej tako je tudi pot storil toliko, kolikor so le dopuščale razmere v tako majhni nasebini, kakor je njegova.

Poročilo organizatorjev je bilo v smislu sejnega opravilnika sprejeto in vzeto na znanje.

Po poročilu tajnika kluba št. 11 Jos. Snoja, ki je bilo obširno, šteje klub 27 članov in članic; klub deluje vedno v korist Proletarca in Prosvetne matice pa splošnega delavskega gibanja.

Jos. Skoff in John Vitez izjavita, da nimata ničesar dodatnega k Snojevemu poročilu, s katerim se popolnoma strinjata.

Nato so sledila poročila društvenih zastopnikov. Za št. 13 je poročal Peter Kroflich ter dejal, da je njegovo društvo ostalo pri Prosvetni matici ter kupilo obrambno obveznico; njegovo društvo stoji za Proletarcem in Prosvetno matico ter deluje za obe ustanovi, kolikor je mogoče delovati v danih razmerah, je rekel. Jos. Snoj je nam zagotovil, da se lahko zanesemo na društvo št. 13, ki deluje vedno in vselej za korist delavskega gibanja ter priskoči z denarjem in moralno pobudo na pomoč, kadarkoli in kjerkoli je taka pomoč potrebna; dalje nam pove, da je to društvo darovalo \$5 za vseslovenski dan, ki je bil dne 12. junija, in da je ob tisti priliki plačala njihna društvena zastava v spredu.

Društvo št. 54 je poslalo pismo poročilo, v katerem je rečeno, da jim radi nepopolne vožnje zveze ni bilo mogoče poslati zastopnikov na konferenco.

Za društvo št. 258 poroča Pavlinich ter pravi, da ostanejo pri Prosvetni matici in da so kupili obrambno obveznico; pri društvu je par Slovencev, a nobeden izmed njih ni naročnik lista Proletarca; od svoje strani pa stori on v korist Proletarca in Prosvetne matice, kar mu je le mogoče storiti v danih razmerah.

Za društvo št. 275 je podal poročilo Mike Pogacich ter povedal v njem, da so še zanaprej ostali pri Prosvetni matici in da podpirajo Proletarca in Majski glas.

Isto je sporočil Louis Zupančič za društvo št. 333. Vitez je dejal, da razpečava koledar in Majski glas ter naredi, kolikor more, v korist Proletarca in Prosvetne matice. Mike Smrdel ne doda ničesar k temu poročilu, a pozove na navzoče, naj se udeležijo društvenega piknika, ki se ima vršiti dne 15. avgusta na Blaine, O.

Za društvo št. 407 poroča Frank Kolenc ter pravi, da je njegovo društvo glasovalo na decembrski seji za izstop iz Prosvetne matice; kot društveni tajnik je tedaj on prigovarjal članstvu, naj ne odstopi; dokler je bilo društvo št. 407 še samo, jim je dejal, je podpiralo Prosvetno matico, sedaj pa, ko se je spojilo z društvom bivše SSPZ, izstopamo iz Prosvetne matice. Na neki poznejši seji je društvo odglasovalo za to, da zopet pristopi k Prosvetni matici.

Za društvo št. 562 je poročal Jos. Skoff ter rekel, da ostane njegovo društvo še nadalje pri Prosvetni matici, podpira Proletarca in Majski glas; društvo je sicer majhno, a vseeno pa stori za Proletarca in Prosvetno matico vse, kar se le da storiti v danih razmerah.

Za društvo št. 640 poroča J. Sodnikar ter pove, da ostane njegovo društvo še nadalje pri Prosvetni matici; za Proletarca in Majski glas, pravi, ne naredijo veliko, ker opravljajo to delo v veliki meri društvo št. 13, ali pomagajo pa pri raznih prireditvah kluba in Prosvetne matice.

Ker je bil sedaj imenik poročevalcev izčrpan, je bil predložen in podpiran predlog, naj se vsa ta poročila vzamejo na znanje. Predlog je bil soglasno sprejet.

Pred nekaj tedni je vojna plesala svoj krvavi ples sredi afriških puščin, kjer je imela nacistična vojska svoj dan. Armiadni oklopnik, na katerem so vojniki iz Južne Afrike, kroži okoli dveh sestreljenih nacističnih bombnikov blizu kraja Knightsbridge v Libiji, kakor nam kaže gornja slika. Sedaj se vojna sreča nagiba vojski Združenih narodov.

Nato preidejo zborovalci na točko za razširjenje Proletarca in Prosvetne matice. Konferenčni predsednik F. Kolenc priporoča, naj se po vseh nasebinah pobiramo za to, da se kar največ stori v korist Proletarca in Prosvetne matice; obenem pa tudi predložiti predlog, naj ta konferenca sklene, da apeliramo na uredništvo Proletarca, naj pošlje v te kraje za nekaj časa Antona Zornika na agitacijo za Proletarca. Vsi drugi zastopniki naj mu po vseh nasebinah pomagajo. On bo gotovo uspešnejši kakor domači agitatorji. Hkrati pa še priporoča, naj daruje konferenca iz blagajne \$5 Proletarcu v podporo, a po seji pa naj se pobirajo prostovoljni prispevki v isti namen; končno še pozove vse navzoče zborovalce, naj agitirajo med rojaki in prijatelji po nasebinah ter jih pridobivajo za to, da pristopijo v klub št. 11 JSZ; članarina je le 25 centov na mesec.

John Vitez podpira Snojevo priporočilo, ki je bilo nato sprejeto soglasno.

Kot predsednik Jugoslovanske civilne obrambe za okraj Belmont priporoča Snoj agitacijo za kupovanje vojnih obveznic in znamk med našimi ljudmi, da si tako ohranimo dobro jugoslovansko ime v Združenih državah.

Nato je prišla na vrsto razprava o pomožnem gibanju slovenskega oddelka rojakom v stari domovini v pomoč. Joseph Snoj predloži predlog, naj ta konferenca nekaj ukrene v ta namen in slovenska sekcija naj deluje pod okriljem te konference. Predlog je bil soglasno sprejet. V začasni odbor tega gibanja je bil soglasno izvoljen za predsednika Peter Kroflich, za tajnika pa John Vitez. Ta odbor je pooblaščen sklicati sejo, čim dobi vse potrebne listine.

V razpravi glede okrajnih in državnih kandidatov se priporočajo delavski kandidati za vse urade v izvolitve.

Po seji se vrši zabava konferenci v korist. Naposled se je vršila volitev konferenčnega odbora. Za tajnika-blagajnika je bil izvoljen Jos. Snoj; za organizatorje so bili izvoljeni sledeči: za gl. organizatorja John Vitez; za Bridgeport Peter Kroflich; za Blaine, O., Mike Smrdel; za Barton, O., Louis Pavlinich; za Windsor Heights, W. Va., Fr. Kolenc.

Sklenjeno je, da se prihodnja konferenca spet vrši pri Jos. Skoffu na Bartonu, O.

Ker je bil s tem dnevi red izčrpan, je predsednik zaključil zborovanje ob eni popoldne.

Frank Kolenc, predsednik.
Louis Pavlinich, zapisnikar.

ANGLEŠKO LJUDSTVO ZA DRUGO FRONTO

Podpira zahtevo po takojšnji akciji

Kakor se poroča iz Londona, so se tisti, ki zagovarjajo drugo fronto na kopnem v Evropi, z vso odločnostjo pognali sredi zadnjega tedna za takojšnjo akcijo v ta namen.

Iz zanesljivih londonskih virov se doznava, da se je Rusija zopet obrnila po svojem veleposlaniku Ivanu Majskem do angleške in ameriške vlade za to, da se pošlje angleško-ameriška vojska v Evropo in tako zmanjša silno nacistično pritiskanje na sovjetsko armado.

Moskva je podprla svojo zahtevo po drugi fronti z uradnimi poročili, ki ugotavljajo dejstvo, da so naciji vsled ogromnih izgub v bitkah na ruskem jugu v naglici premestili veliko število svojih divizij iz Francije in Belgije na rusko fronto.

Slutijo japonski napad na Sibirijo

Tisti, ki se ogrevajo za drugo fronto, zatjujejo, da bodo Japonci prečkone napadli Rusijo v Sibiriji, če se dopusti, da bodo Nemci zmagoviti v južni Rusiji.

Kakor se domneva, so Japonci zbrali najmanj 24 divizij ali kakih 360.000 mož v Manchukuiju z značilni ojačenji z domačega otočja. V tej zvezi je bilo tudi poudarjeno dejstvo, da sta meseca avgust in september najpripravnější za bojevanje v Sibiriji.

To, da je javno mnenje na strani Sovjetske Rusije tudi glede takojšnje druge fronte, se je še posebno pokazalo na javnih ljudskih shodih, ki so se vršili na koncu predzadnjega tedna v Glasgowu in Liverpoolu in kjer so zborovalci soglasno dali duška zahtevi po novi fronti in popolni pomoči za Rusijo.

Po mnenju sovjetskih strategov ni angleška zračna ofenziva proti Evropi zadosti močna in izdatna, da bi potegnili nemške čete z vzhodnih bojnih polj.

Treba je trajne druge fronte Po mnenju vojaških krogov mora biti druga fronta nekaj trajnega in izdatnega, kar pa zahteva nadvse dobre priprave. Druga fronta ne sme biti nekaj, kar bi slonelo na zaletavosti.

"Vse priprave za drugo fronto so v teku in njih cilj je fronta, ki naj bo stalna, ne pa nekaj, s čimer bi se samo zaleteli in nato kar hitro odbežali," je dejal neki obvestitelj. "Kar delajo sedaj komande, bo del kateregakoli načrta za vpad."

300 madžarskih častnikov prijelih

Po poročilih iz Budapešte je bilo v začetku tega meseca aretiranih nad 300 madžarskih častnikov, ker so osumljeni, da so člani tajne zveze, ki dobavljajo vojne informacije in orožje jugoslovanskim, poljskim in ruskim četnikom.

Minister Vilder o nepremagljivosti Sovjetske Rusije

Zadnji teden je imel minister Vilder v Londonu radijski govor o nemškem napredovanju v Ukrajini. Sovj. zveza je tako ogromna, da ni na svetu moči, ki bi jo mogla z enim mahom uničiti, je dejal minister. Sovjetska Rusija ima toliko ljudi, da je njena poguba popolnoma izključena. Ali ni morebiti na Kitajskem Japonska zmagovala pet let, a Kitajci se še kljub temu borijo? Toda moči ruske in nemške vojske nikakor ne moremo primerjati z oho Kitajske in japonske vojne sile.

Hitlerjeve besede "Sedaj je treba zmagati ali pa propasti" so grozno priznanje za voditelja kakšnega naroda. Ali more kak vodja zavesti svoje ljudstvo tako daleč, da mu preti popolna poguba?

Kako malo Nemcev mora potemtakem verovati v Hitlerjevo zmago, ko že njihov vodja sam omahuje v njej. Njegovi sedanjí uspehi samo podaljšujejo vojno. Zato je za vsakogar izmed nas važnejše vprašanje, kaj bo po zlomu Hitlerjeve Nemčije. Hitlerjev mir bi bil

Kako je sedaj na Japonskem

V Ankaru, ki je glavno mesto turške republike, je dospela zadnji teden iz Tokija nevtralna oseba ter povedala, da je japonsko ljudstvo hladnokrvno in mirno. Tamošnji ljudje hodijo po svojih poslih mrkih obrazov in zadržujejo boljšinbo svoje pasove vsled vojnih razmer.

Ta poročevalka je bila mlada ženska, ki je dospela v Ankaru po trintrideset dnevnem potovanju preko Rusije.

Ko so ameriški letalci dne 18. aprila z bombami krstili japonsko prestolnico, je bila ravno pri malici tamkaj, je povedala. Ni se pa dosti zmenila za sirene, ker so japonski uradniki že poprej večkrat alarmirali mesto le za poskusno.

Slišala je le ropotanje strojnica z letal, ne da bi bilo vmes kaj grmenja protiletalskih topov, je rekla. Kasneje šele je uvidela, da so ameriški letalci napadli Japonsko; kajti Japonci niso objavili nobenih podrobnosti. Dejali so le, da so ameriške bombe padale na šolske prostore.

Iz novic o pomorskih bitkah v Koralskem morju in pri Midwayu so Japonci naredili dve sijajni japonski zmagi, je rekla mlada ženska. Toda ljudje so bili vseeno nekam zbegani in zmedeni, se ji je zdelo. Japonci so se namreč širokogostili, da bodo vzeli Avstralijo že kar v par dneh. A ko se jim je to izjavilo, ni bilo prav nobenega poudarjanja za to.

Rekli so ljudem le to, da je Japonska kljub velikim zmagam v Koralskem morju in pri Midwayu še vedno daleč proč od popolnega vojnega uspeha.

Rusi zapuščajo Turčijo

Meseca junija so se vsled neprijaznega zadržanja turške vlade izselili iz Ankare mnogi sovjetski uradniki in njihne družine. Precej ostalih pa je odšlo domov v začetku julija.

mir velikih grobov. Hitler je s svojim nacizmom vred zavzel vsa načela pravičnosti in pravega krščanstva. Zato bi pomnila Hitlerjeva zmaga smrt za vso Evropo.

Vendar pa se je na drugi strani bati, da bo po vojni Evropa v velikanski zmešnjavi. Zver v človeku je potem, ko ni več vključena v verige, težko ukrotiti v svobodi. Sovjetsko-angleški sporazum nam že kaže, da se je našla močna roka, ki bo razkužila Evropo ter jo rešila Hitlerjeve kuge. Potem so Združene države ameriške, ki so pripravljene ne samo prehranjevati evropske narode, nego tudi skrbeti za red med njimi. Saj je dne 30. maja rekel pomočnik ameriškega državnega oddelka Sumner Welles tole: "Verujem, da bodo vsi tisti zavezniki, ki morajo nositi najtežjo pezo te vojne, skrbeli po vojni med Združenimi narodi za mednarodno policijo, dokler se ne vzpostavi popoln red." Tako je govoril mož, ki ima še sijajno bodočnost pred sabo. Združene države pripravljajo pot, ki vodi k miru in varnosti.

Finska ima zapreti svoje konzulate v tej deželi

Po vesteh iz Washingtona je naš državni oddelek obvestil finsko vlado, da ima zapreti vse svoje konzulate v tej deželi. To sicer ne pomeni še prekinitve diplomatskih stikov s Finsko, ali je pa to imeti za prvi korak na poti, ki drži k nje-mu.

Finskih konzulatov je v tej deželi in njenih zunanjih posestih štirinajst. Zapreti se morajo najkasneje do 1. avgusta. Stalež ameriškega poslaštva v finski prestolnici in finskega v Washingtonu ostane neizpremenjen.

Gmotni uspeh pomožne prireditve v Chicagu

Dne 13. julija je imel krajevni pomožni odbor št. 8 slovenskega oddelka Jugoslovanskega pomožnega odbora z društvimi zastopniki vred sejo pri Tomažinu.

Na tej seji je tajnik John Gottlieb podal podrobno poročilo o dohodkih in izdatkih v zvezi s sijajno uspešno prireditvijo, ki se je vršila dne 24. maja letos v Ameriški češki dvorani na osemnajsti cesti.

Skupni dohodki so znašali \$1.753.49, stroški pa \$748.54. Dne 12. julija je bil čist preostanek \$1004.95. Od te vsote se je izplačalo blagajniku Leo Jurjovcu za ameriške vojne bonde \$740.00. Ostali znesek pa ostane na banki na čekovnem računu.

Seja je tudi sklenila, da se priredi pod pokroviteljstvom tega odbora velika maskerada veselica v Ameriški češki dvorani prihodnje leto tisto nedeljo pred predpustno nedeljo.

Kadar poslušate naše nasprotne, ki slišajo očitke na one, ki delajo, vprašajte jih, koliko so že oni storili in kje se njihovo delo pozna? Na ta način jih najlažje osmočite.

Bolgarske izgube v Jugoslaviji

Po Reuterjevem poročilu iz Ankare so težke izgube, ki so jih doživele bolgarske čete v Srbiji, tako izredne 6. in 17. divizijo, da so ju morali Bolgari odpoklicati in na njuno mesto poslati 7. in 9. divizijo. Tivde vojaški enoti so mobilizirali dne 20. junija.

Poveljnik 21. divizije general Petrof je komajda ušel smrti dne 17. junija, ko so četniki ujeli njegov voz ter se polastili njegovih listin. V kazen tega so Bolgari požgali pet vasi.

Slaba bolgar. ka uprava je v Makedoniji oddajala Bolgaron kar cela okrožja.

Albanci, ki so se vrnili v Albanijo, so se uprli laškimi poskusom, da bi tamkaj uvedli novo zastavo. Položaj je tako napet, da si Italijani niso upali razčesiti nove zastave v Tirani, Skadru, Draču in Korici.

Lutkarski min. predsednik Mustafa Gruja je v začetku prejšnjega meseca jedva ušel mrti. Njemu namenjena kroglja je zadela in ubila nekega laškega oficirja.

Kaj bo z našo 'naprednostjo'?

Tajnik enega izmed klubov (JSZ) nam piše med drugim: "Naše aktivnosti v teh kritičnih časih so bolj 'na psu'. Članstvo je razkrojeno širom okraja. Mnogi delajo ponoči, ali popoldne do polnoči, pa jim ni mogoče na sejo, niti ne delovati v akcijah, katere so nam dane.

Vse nekam hira, in bojim se, da se bo to nadaljevalo. Zelo slabo se nam obeta. Fante so nam pobrali v armado, stari so utrjeni, ali pa navelikani, večinoma pa brezbržni. Upajmo, da se bo to kmalu obrnilo na bolje."

Taka pisma so nerazveseljiva. Pomenijo deficitizem. Toda sodrug, ki ga je nam poslal, ni "defitist", nego vztrajen in delaven kakor mravlja. A kar se godi okrog njega, mu ni v vzpodbudo. Vzlele temu vztrajna. Njegova zasluga, in njemu sorodnih je, da smo še na fronti in se celo nadejamo, da bomo šli v ofenzivo.

Ali je vaše društvo že član Prosvetne matice?

BARETING & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

PRISTOPAJTE K
SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00
Ustanavljajte noča društva.
Deset članov(je) je treba za
novo društvo. Naslov za list in
za tajništvo je:
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 West 26th Street
Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

POSUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchand

Društvom in Klubom

Za čimboljši gmotni in moralni uspeh
svojih priredb jih oglašajte v

"PROLETARCU"

Dies Tells Almost All

By FRED KIRCHWEY

No indictment of the tricky tactics of our little Texas Himmler, Martin Dies, could be more damning than the indictment contained in his own apology—offered in the face of a \$75,000 libel suit—to David B. Vaughan of the Board of Economic Warfare.

Mr. Dies is, he says, an honorable man. He is the first to make amends when he unwittingly publishes an erroneous statement about a fellow human being. Especially a fellow human being who is able to hire the best law firm in Washington to defend his name. And especially when Mr. Dies's underlings have been incautious enough to put the erroneous statement into a press release—not privileged—instead of into a libel-proof committee report or speech on the floor of the House.

Mr. Dies warmly embraces the opportunity to apologize to Mr. Vaughan, who definitely means business about the \$75,000. And in the course of his eager correction he manages to tell almost all about the methods of the committee of which he is the head.

It seems the name "David Vaughn" appeared on a letterhead listing the numerous sponsors of the American League for Peace and Democracy. That was enough. Mr. Dies wrote a letter to the Vice-President of the United States charging that several employees of the Board of Economic Warfare, including David B. Vaughan, head administrative officer, were members of "Communist front" organizations. He demanded that these subversive individuals resign or be fired. Mr. Vaughan sued.

It happens that David B. Vaughan is not David Vaughn. He never sponsored the League for Peace and Democracy. He is a person of mildly liberal views who was a banker before he went to work for the government. To be labeled a Communist or near-Communist is bad for his reputation and even bothers him in his work, which involves questioning other applicants for jobs as to the political views and connections. So Vaughan proved a prickly victim of the Dies technique. And after a lapse of three and a half months the Texas inquisitor decided to say he was sorry.

But in saying so, he said more. He admitted that his committee was willing to publish charges against a person without inquiry, without proof, without a hearing, without even bothering to check the spelling of the victim's name. He admitted it was willing to demand that person's dismissal or resignation on such flimsy grounds. He admitted, in total effect, that the methods of the committee which has pilloried hundreds of decent, patriotic citizens are as shoddy as they are vicious, a fantastic waste of the people's money, a flagrant violation of the most elementary civil rights. All that is implicit in Mr. Dies's unctuous apology to the one man he wronged who was in a position to sue him for libel.

What he did not say, but what lies just behind the language of retraction, is something like this: "Listen, old man. No offense intended. You see I didn't know you used to be a banker and I hadn't an idea you would sue. This Communist-front business is all the bunk anyhow. My chief investigator was one of those fellow-travelers himself once. That's not the point. I say 'Communist' just like Hitler does. All it means is democrat—small d—or liberal. What's the use of checking up whether a guy's a Communist or not when all you want to do is smear a New Dealer? But next time I'll watch my step. Either I'll hide behind Congressional privilege when I name names or I'll make sure my man can't hit back. This is politics, not justice."—The Nation.

VIRGINIA EXECUTES ODELL WALLER

At eight-thirty-five Thursday morning, July 2, Odell Waller died in the electric chair. The Governor of Virginia and Federal officials had refused to intervene. The New Leader believes that a great wrong has been done. In sticking to the letter of the law and allowing the wheels of legal procedure to grind on to their predestined end the executives of state and nation have contravened the higher law written in the hearts of men everywhere.

The Negroes of the United States are justified in feeling that upon the body of this black sharecropper a crime has been committed against all of them. The men who spent the last day of Waller's life in Washington going from office to office, from official to official, have double reason for resenting the treatment accorded them. The death of this man is a blow against American morale as well as against every Negro who suffers the injustices of Jim Crowism.

These dark days of war are not time for sentimentality or any sort of mealy-mouthed optimism. The conditions which produced the Waller case must be wiped out. The million Wallers still alive must be given the chance to participate as free men in the life and work of this nation. A new emancipation proclamation is long overdue.—The New Leader.

HAIR TREATMENT IS CONDEMNED AS FAKE

"The Thomas" hair and scalp treatments won't cure scalp trouble, treat falling hair, re-grow hair or work other wonders claimed for them in newspaper advertisements "from coast to coast," the Federal Trade Commission said in ordering the Thomas Management to "cease and desist from misrepresentation."

SUGAR RATIONING IS DECLARED "SCREWY"

Producers Claim Stocks Are Piling
Up and Production May Be Cut

Charges were made in the Senate that there is "something screwy" about sugar rationing.

Senator John Thomas (Rep., Idaho), declared that he had been advised by sugar producers of the west that their warehouses are filled to overflowing and that unless they are permitted to dispose of their stocks they may have to curtail production.

An allowance of only four pounds of sugar a year to each person for rationing purposes was declared ridiculous. If the regulation stands, producers said, sugar will pile up until the war effort is endangered.

OPM Price Boycott is Mine Owners' Threat

A small army of anthracite coal operators from Pennsylvania came to Washington recently with a demand that the Office of Price Administration withdraw an order "freezing" fuel prices at the level prevailing last October.

They argued and threatened, but went away empty handed. Then from Scranton, center of the hard coal industry, came word that operators might withhold their product from the market rather than sell it at O. P. A. prices.

Suppose a labor union made that threat!

WORDS OF WISDOM

The greatest asset of any nation is the spirit of its people, and the greatest danger that can menace any nation is the breakdown of that spirit—the will to win and the courage to work.—George B. Cortelyou.

THE MARCH OF LABOR

A PHILADELPHIA GASOLINE STATION CHAIN IS TRAINING YOUNG GIRLS, CHOSEN FOR THEIR CHARM, POISE, AND ABILITY, TO MAN THE STATIONS.

"A DAY, AN HOUR, OF VIRTUOUS LIBERTY IS WORTH A WHOLE ETERNITY IN BONDAGE."

JOSEPH ADDISON
ENGLISH AUTHOR—MEMBER OF PARLIAMENT
1672 - 1719

FOR A LIFETIME OF FREEDOM—
BUY WAR BONDS
REGULARLY!

FOR VICTORY
BUY UNITED STATES
WAR BONDS
AND STAMPS

IN 1929 18% FEMER WORKERS GETTING 21% LESS PAY, MOVED ALMOST 10% MORE FREIGHT THAN IN 1920 ON AMERICAN RAILROADS.

TO BE SURE THAT THE HAT YOU BUY HAS BEEN MADE UNDER DECENT WORKING CONDITIONS LOOK FOR THIS UNION LABEL UNDER THE SWEATBAND.

119
Shuman

THE MANPOWER BOTTLENECK

As we develop our full productive power we proceed from bottleneck to bottleneck. But it is evident that from this point on we are running into a manpower shortage which makes any dangers of the past pale into insignificance. The devising of means to solve this problem will require genuinely democratic consultation and adjustment.

Paul V. McNutt's Manpower Commission has plans ready for a division of the country into 13 corps areas with a chief in charge of each region. The object, of course, is to secure direction of the flow of man and woman power. With this will go, naturally, systematic provision for training and placement. For the immediate future all of this is to be on a voluntary basis. But if the voluntary scheme does not work, a manpower draft is inevitable. All of this is of the utmost importance to all working people and, in particular, to all trade unionists.

With the military situation as it is today, no one can kid himself into the belief that this will be a short and easy war. It will be long and though beyond anything that men have known heretofore. On the industrial front as well on the military we must be ready for all required sacrifices.

A competent authority estimates that we now have 11,000,000 workers in war industries and that before the end we shall need nearly five times that many. We have large pockets of unemployment. We have millions of workers who must be trained to new jobs and shifted, in many cases, to regions far from their old homes. Something may be accomplished by a better distribution of contracts. But the shifting of workers from industry to industry and from region to region is inescapable.

The vital decisions must be made soon. They must be made in the open. They will not succeed unless they have the consent and the enthusiastic support of labor and industry behind them.—The New Leader.

WHAT THEY SAY?

Cordell Hull, Secretary of State:

"For one year the peoples of the Soviet Union have been engaging the armies not only of Nazi Germany but also of those other European countries the governments of which have accepted Nazi dictation. In this struggle the armed forces of the Soviet Union, with the heroic support of the entire population, have so acquitted themselves as to win the admiration of the liberty-loving peoples of the world and to earn a place in history beside those Russian armies which over a century and a quarter ago did so much to rid the planes of another aspirant to world conquest."

"During the past year the American people, although themselves threatened by aggression from several directions, have gladly shared their arms and supplies with the Soviet Union. It is planned that during the coming year these arms and supplies will pour forth from our factories and countryside in an ever-widening stream until final victory has been achieved."

Harold L. Ickes, Secretary of the Interior:

"We are entering the century of the common man. The free nations of the earth will determine that it must be controlled by the common man. I do not care whether the head of the state be called a president, an emperor, a king or a commissar. The important thing will be whether the fate and governance of the free nations of the earth—and we intend to make them all free—shall be in the hands of the people themselves, regardless of the name by which they shall call their leader."

Wendell Willkie:

"Minorities are rich assets of democracy, assets which no totalitarian government can afford. Dictatorships must, of necessity, fear and suppress them. But, within the tolerance of a democracy, minorities are the constant spring of new ideas, stimulating new thought and action, the constant source of new vigor. To suppress minority thinking and minority expression would tend to freeze society and prevent progress. For the majority itself is stimulated by the existence of minority groups."

The human mind requires contrary expressions against which to test itself."

Sumner Welles, Under Secretary of State:

"The memory of man is sometimes short. We can none of us again afford to forget the lessons we have learned, that cooperation to win the victory is not enough; that there must be even greater cooperation to win the peace, if the peace is to be that kind of peace which alone can prevent the recurrence of war—a peace which is more than a mere interlude between battles. Without such cooperation we shall have again economic distress, unemployment, poverty and suffering for millions of people; suffering, which while less acute, is longer drawn out and is but little less hard to bear than the miseries of war; suffering, which as surely as night follows day, is the breeder of wars."—Common Council.

"SOLDIERS AND GENTLEMEN"

Under that heading, the "Wall Street Journal" prints this editorial: "Traveling by bus and train for a few days, we were thrown in contact with a number of men wearing the uniform of the armed forces of the United States. In all we saw probably a thousand more than casually."

"Just two of those men were bold and their conduct was quite apparently inspired by something more than a natural effervescence of spirits. One of the two who was inclined to be offensive was soon disposed of by his mates. The other one very promptly sang himself to sleep."

"Those were two out of a great many. The remainder were going quietly and unobtrusively about whatever business they were on."

"Our army leader tell us that the American boy makes a good soldier. He also remains a gentleman." — (From Labor.)

'Tis heaven itself that points out an hereafter, and intimates eternity to man.

WHAT CO-OPERATION IS

1. Co-operation is an expression of practical religion; its basic principle "Each for All and All for Each" is synonymous with the Christian Precept "Thou shalt love thy neighbor as thyself."

2. Co-operation is the negation of selfishness, inequality and privilege; it guarantees to all—equality of rights and benefits.

3. Co-operation bases its action upon the human needs—as distinct from the subordination of man and his needs to the profit-making motive of capitalism.

4. Co-operation embodies the essentials of a true democracy; it is truly a people's movement for it unites not only men and women of every color, race, political and religious creed but of all social classes.

5. Co-operation is a living example of the idea of government of the people, for the people, by the people.

6. Co-operation is one of the greatest forces of education; it trains its members to be good citizens and to play their part in social, economic and political life; it is an instrument in their hands to social, economic and political justice.

7. Co-operation is a way to the universal realization of the highest ideals of human society; in the century which has passed since the birth of the Co-operative movement at Rochdale its principles have been successfully applied in almost every country of the world and to almost every aspect of industrial and social economy.

8. Co-operation is one of the best means of improving the standard of life in economically backward countries; of raising the social and economic status of the native races, and of educating them for the building up of an efficient native administration.

9. Co-operation is one of the greatest forces for peace and mutual understanding; the application of its principles would remove hatred between nations and the inequitable distribution of the natural resources of the earth, which are two of the main causes of war.

10. Co-operation today — when the flower of manhood, human creative power and the natural resources of the earth are being sacrificed in the pursuit of the most prodigious conflict between the peace-loving nations of the world and the forces of aggression—represents to the common people of the earth a promise of the peaceful evolution of a new world, of a new social order built up by the voluntary effort of free men and women of all lands, without recourse to the state, and based upon the noble ideals of freedom and brotherhood.—International Co-operative Alliance.

PURE OIL BOYCOTTED FOR SPONSORING KALTENBORN

CHICAGO.—If the Pure Oil Co. thought it pulled a smart trick by employing Hans von Kaltenborn as a radio commentator, it guessed 100 per cent wrong.

The Chicago Industrial Union Council has condemned the company's choice and urged affiliated unions to place Pure Oil gas stations on the unfair list until Kaltenborn is removed.

Kaltenborn was one of the instigators of the anti-labor drive against wage standards last spring.

ALEXANDRIA DANCES

Larry Allen, whose Mediterranean reports won him the Pulitzer Prize, cables from Alexandria that Britons there were watching the Axis push in Libya with interest but without alarm. The AP correspondent reported that "Alexandrians dance on and are well supplied with food and drink."

This breezy optimism in the face of the fall of Tobruk and the relentless eastward smash of the resourceful Rommel sounds so tragically like the sugary nonsense spouted by Sir Brooke-Popham, or whatever his name was, when the Japanese were pounding toward the approaches to Singapore.

WHO IS THE PUBLIC?

There are now over 10,000,000 unionists in the United States. If one allows three to every one of the families of these unionists, the union public numbers about 30,000,000 people, a little less than one-fourth of the entire population. So when windy orators arise in congressional halls and claim a demand for the repeal of labor legislation comes from the public, any rational person can see at once that if the demand is spontaneous, it comes from a selected list of people inspired by the enemies of labor, because out of every four spontaneous letters which ordinarily go to Congress at least one would have to come from labor unionists. Ex.

Virtue itself often offends when coupled with bad manners. — Mid. diction.

Accidents Claim Shocking Toll

"Killed, not in action: 102,000." Under that startling headline the latest issue of the New York "Times" Magazine, presents shocking facts compiled by William A. Irvin, chairman, War Production Fund to Conserve Manpower.

Last year accidents killed 102,500, more than twice the number of American soldiers killed in France during the first World War; left 350,000 persons permanently disabled and inflicted minor injuries on 9,000,000 more.

Mr. Irvin asks how such an appalling situation may be met and replies: "Some of the big war plants have increased the scope of their safety programs to keep pace with new conditions, but with many of them production operations have outdistanced safety measures. Moreover, most of the smaller plants have little or no safety as we know it."

Finally, Mr. Irvin insists that "only one plant out of every eight has a proper safety program."

It wasn't so long ago that the "Times" and other big dailies were screaming about the loss in war production caused by strikes. But accidents in 1941, according to Mr. Irvin, "cost production 480,000,000 man-days of labor time."

By comparison, time lost during the same period because of strikes was a mere drop in the bucket.

We are not arguing in favor of strikes. Organized labor has decreed that in wartime the strike weapon shall not be used except in the most extreme cases. The National War Labor Board declares, in proportion to the vastly increased employment in war industries, man-day losses in such industries because of strikes are running about one-fifteenth of last year's figures.

We feel we are justified in emphasizing that while labor unions have sacrificed many of their hard-won rights in order to win the war, "only one plant out of every eight" has an adequate safety program, and that a failure to adopt such a program is hampering our war effort at least ten times as much as all the strikes of the last two years.—Labor.

PROFITEERS ARE DISGORING

Rewriting of War Contracts
Saves Uncle Sam Nearly
\$2,000,000,000

Continued pounding by congressional committees at waste, or worse, in war contracts is having its effect on administrative agencies.

The War Department disclosed that a mere handful of contracts had been "renegotiated" and whittled down more than \$1,250,000,000 from their face value. The Navy Department, it was reported, has saved about \$500,000,000.

Before the job is completed, it was predicted, Uncle Sam will be several billions richer as a result of the streamlining of contracts now dropical with profits.

Some idea of the size of overcharges was indicated by the disclosure that more than \$100,000,000 in profits was surrendered by the Sperry Gyroscope Company. Continental Motors consented to a "kick-back" of \$39,000,000.

A PROBLEM IN FEDERAL TAXATION

The U. S. Treasury admits that increased income and excess profits taxes may make it difficult for some individuals and corporations to pay their debts. It hints that a moratorium might be a good thing, but once you start a moratorium on the payment of debts, all kinds of complications develop.

The "Wall Street Journal" takes advantage of this opening to urge that taxes on small incomes be increased. If that is done, the "little fellow" will find it more difficult to buy the necessities of life — food, clothing, housing—and, after all, the "little fellow" must have these things if he is to continue to produce the materials needed to carry on this war.

Which is the more important: The necessities of life for the masses of our people or the payment of debts by corporations and individuals?

In our judgment it is obvious that the needs of the masses come first. Prices continue to advance and Mr. Henderson isn't doing much about it, and a half-starved people can't win a war.—Labor.

SMART POLITICIAN

The old brutal, oppressive labor policies won't do, they're out of date, Sen. Robert M. LaFollette once more reminded his fellow politicians in the senate recently.

"If we in this congress," he said, "indicate in any degree it is our intention or design to refuse protection to the growth of bona fide trade unionism and industrial democracy, we deprive the nation of one of its greatest sources of strength, a feeling on the part of all that they are defending a democracy."—Industrial Worker.

"We cannot have all we want if our soldiers and sailors are to have all they need."

—Franklin D. Roosevelt

EVERYONE
EVERYWHERE
10
BUY
WAR
BONDS

UNFULFILLED DREAM

Hitler boasted in "Mein Kampf" that it would be a "simple matter" for him to produce unrest in the United States. "We shall soon have storm troops in America . . . we shall have men whom degenerate Yankeeedom will not be able to challenge." Yet in the six months that the Third Reich and "degenerate Yankeeedom" have been at war Hitler and his agents have not accomplished a single large-scale act of sabotage against the American production that means their ruin; and when, for lack of inside talent, they were reduced to the desperate device of landing two contingents of Nazi wreckers with their supplies on the beaches of Long Island and Florida, these supermen were challenged so quickly that they had hardly time to fill up on good American food before they were arrested and headed toward trial and swift judgment. As Francis Biddle pointed out the other day in his report on the campaign against sabotage, espionage, and sedition, we should not derive a false sense of security from the cheerful records of the first six months; but we can't help crowing a bit over the fact that the Nazis have had about as much success here as they had in Russia in recruiting a native fifth column of saboteurs; otherwise they would not be forced to attempt fantastic landings on our coasts.—The Nation.

LITTLE LUTHER

"I don't know," mused Little Luther, "why the merchants in Flagstaff, Ariz., got so mad at everybody in town that they closed up all the groceries and restaurants."

"They weren't mad," replied Mr. Dilworth, "at the people of the town. They were trying to save the people of the town from the dictatorial racketeering unions."

"How could they do that by closing up so people could not get anything to eat?"

"Don't you see that if they didn't close the stores, the unions would take them over and then there would be a dictatorship. They were showing the people that we have to make sacrifices to preserve our freedom and law and order."

"What laws were the union organizers breaking, daddy?"

"Economic laws, my boy. Unionism is a violation of the law of supply and demand. By trying to set arbitrary wage scales, the unions interfere with natural fixing of the price of labor."

"If the merchants unite to set an arbitrarily low wage scale, isn't that interfering with supply and demand?"

"My boy, I am setting aside money every month so when you grow up you can go to college and learn the complexities of these things. Leave me alone now while I finish Mr. Pegler's column."

CONCERNED ABOUT SHIPS

There is always something to disturb the peace and pleasure of poor rich men. We note British shipping magnates have been worried about the problem of ships, but not about their security.

"British shipowners view with alarm the competition passenger liners may have to face from air transport after the war," said the London Daily Telegraph recently. If British Airways are to be in competition with British passenger shipping companies, it was said, there will be no inducement to build new ships.—Industrial Worker.